

Urban udvikling i det krigsramte Afghanistan

Alexander Hansen – studie nr: 58215

Johannes Riis – studie nr: 58204

Vejleder: Thomas Theis Nielsen

Anslag: 145.818

Abstract

This research paper seeks to shed light on the development of two cities in the southern Helmand province of Afghanistan throughout the Afghan war. The paper presents the following research question:

To what degree can easily accessible satellite images combined with knowledge of the Afghan war reveal a narrative describing the urban development of the cities Lashkar Gah and Gereshk and which processes govern this narrative.

The study has been conducted through analyses of satellite images along with knowledge of the conditions of the two cities during the war. This analysis have been conducted separately for each city and then comparatively. Through this medium a narrative have been detailed that describe the cities growth between 2000-2018, what elements that have had an impact on this growth and what the construction of different types of residential areas can tell us about this grow. Finally the paper describes det different urban processes that govern this narrative.

Nomenklaturliste

ANA - Afghan national army

ANP - Afghan national police

ALP - Afghan local police

CIMIC - Civilian military cooperation

COIN - Counterinsurgency strategy

FOB - Forward operation base

IED - Improvised explosive device

Kinetisk aktivitet - Voldelige konfrontationer, ofte konstitueret af ildkampe, vejsidebomber eller andre krigsrelaterede aktiviteter.

ISAF - International security assistance force

Nato - North atlantic treaty organization

PRT - Provincial reconstruction team

QIP - Quick impact projects

USAID - United states agency for development

Abstract	2
Nomenklaturliste	3
Indledning	6
Problemfelt	6
Problemformulering	7
Videnskabsteori	7
Kritisk realisme	7
Ontologi	8
Epistemologi	8
Kritisk realisme og projektet	9
Teori	9
Udvikling i konflikt og post-konflikt lande	9
Økonomisk udvikling og infrastruktur	11
Sikkerhed, socialt udvikling og politisk stabilitet	12
Migration og flygtninge	13
Litteraturstudie	15
Redegørelse	16
Historisk gennemgang i en vestlig optik	16
Operation enduring freedom og Bonn erklæringen - 2001-2004	16
Fra Enduring freedom til ISAF 2004 - 2006	18
Fra hovedstaden til Helmand 2006-2009	19
COIN og EXIT 2009-2015	20
Afghanistan efter ISAF 2015-nu	23
Afghanske forhold under og efter krigen	24
Migration og bosættelser	24
Korruption og politik	26
Økonomi	26
Helmand	27
Lashkar Gah	28
Gereshk	29
Remote sensing	30
Empiriindsamling	33
Billederne	33
Formel	33
Spontan	34
Uformel	35

Dataindsamlingen	36
Bygrænsen	36
Vejnettet	36
Landbrug og diverse infrastruktur	37
Visualisering	37
Analyse	39
Lashkar Gah	39
Gereshk	45
Komparativt - Lashkar Gah vs Gereshk	49
Opsummering	51
Diskussion	52
Optegnelsen af byerne	52
De synlige processer	54
De underliggende processer	55
Krigens påvirkning	57
Konklusion	59
Perspektivering	60
Valg af byer	60
Dataindsamlingens potentiale	61
Litteratur	63
Billeder og figurere	66
Forsidebilledet	66
Figurer	66
Billeder	66
Kort	66

Indledning

I 2001 udførte Al-Qaeda terroristangrebet på World Trade Center i New York, der var startpunktet for krigen mod terror. Siden har dette formet en stor del af vestens internationale politik. Som gengæld mod angrebene søgte Amerikanske styrker at identificere terrornetværks tilhørssteder og engagere dem militært. Dette førte til krigen i Afghanistan hvor USA og andre vestlige styrker indledte kampen mod Taliban styret, der havde støttet Al-qaeda medlemmers tilstedeværelse i Afghanistan (Andersen 2016). Kampen mod Talibanstyret var hurtigt overstået og inden udgangen af 2001 havde operation enduring freedom fordrevet det resterende Taleban til Pakistan (Andersen 2016, Dressler 2011). Forholdene i landet viste sig dog at være langt mere komplekse end forventet og kampene fortsatte. Det blev klart at et længere engagement med opretholdelse af fred og genopbygning var nødvendigt, hvis man ønskede at efterlade Afghanistan og dets regering i en tilstand hvor Taliban eller lignende organisationer ikke igen kunne overtage styret. Krigen stod på helt indtil 2015 hvor størstedelen af koalitionsstyrkerne var trukket ud af landet. Danmark deltog sammen med andre Nato lande i krigen og var med til at sende mandskab og materiel til Afghanistan. I hverdagen herhjemme blev nyhederne fyldt med billeder og historier om krigen i Afghanistan. Men hvad skete egentligt dernede? Efter krigens afslutning er dette blevet et spørgsmål der ofte bliver forbundet til et debatten om retfærdighed i krigsdeltagelse eller den voldelige del af konflikten (Jørgensen 2019). Mens de mange historier formidlet gennem aviser, nyheder dokumentarer og lignende skabte et billede af krigen, blev de lokale Afghaneres historie ofte tilsidesat og til en vis grad glemt.

Problemfelt

For at belyse den Afghanske del af historien tog projektgruppen udgangspunkt i de områder hvor dansk krigsdeltagelse havde fundet sted, blandt andet fordi et medlem af gruppen havde været udsendt to gange til Helmand provinsen og derfor havde en personlig interesse i at vide mere om den effekt krigen har efterladt på landet. Da omfanget af projektet selvsagt ikke ville række til at dække hele Afghanistan blev det hurtigt besluttet at fokusere projektet mod den sydlige Helmand provins. Langt hovedparten af de danske styrker var udstationeret i Helmand i løbet af krigen og samtidig var regionen en af de mest urolige, hvilket gjorde det mere interessant hvor stor en udvikling vi umiddelbart kunne observere. Mere specifikt blev der talt om den urbane udvikling af landets byer. Det hurtigt klart efter de første par syn på de større byer i Helmand, på google earth engine timelapse af satellitfotos, at disse henover krigen havde vokset voldsomt. Dette skabte en del undren i gruppen og

vakte interessen for yderligere undersøgelse af byernes ekspansion.

Projektets fokus blev derfor rettet mod at arbejde med remote sensing og derigennem satellitbilleder. Dette ledte til en brainstorm i forhold til emner der kunne være interessante at undersøge med denne slags billeder.

Der blev udvalgt to af de større byer i provinsen, navnlig Lashkar Gah og Gereshk. Lashkar Gah og Gereshk blev valgt eftersom det var omkring disse byer de danske styrker var mest aktive, desuden var Lashkar Gah hovedstaden i provinsen og dermed det politiske centrum og det ville derfor være interessant at sammenligne denne bys udvikling med Gereshk der, i kontrast til det noget mere etablerede Lashkar Gah, var en meget lille by ved krigens start.

Da rammerne for projektet ikke tillod noget egentligt feltarbejde blev det besluttet at undersøgelsen måtte lægge vægt på hvad der kunne observeres gennem remote sensing. Fokus for undersøgelsen blev lagt på om disse observationer kunne fortælle et narrativ om byernes udvikling som kunne understøttes af litteratur på området. Derfor blev sikkerheds og udviklingsteori i forhold til krigsramte områder inddraget til at danne en generel forståelse for de relevante processer og derigennem en base for vores litteratursøgning.

Problemformulering

I hvilket omfang kan let tilgængelige satellitbilleder kombineret med litteratur omhandlende krigen i afghanistan danne et narrativ om den urbane udvikling i byerne Lashkar Gah og Gereshk og hvilke processer ligger bag dette narrativ.

Videnskabsteori

Afsnittet beskriver projektets videnskabsteoretiske betragtning. Her vil blive redegjort for den overordnede ontologi og epistemologi og hvordan denne kan forstås i projektets kontekst. Afsnittet er skrevet med udgangspunkt i kapitlet 'Kritisk Realisme' af Buch-Hansen & Nielsen i Samfundsvidenskabernes videnskabsteori (2012).

Kritisk realisme

Kritisk realismes ontologi bunder som udgangspunkt i forståelsen af, at hvad vi som mennesker opfatter er defineret af det medium vi opfatter igennem og på den måde er hvad vi oplever ikke den reale virkelighed. Verden bliver på den måde opsat som en samling af processer og objekter, som foregår og eksisterer uafhængigt af vores evne til at opfatte dem. Her deles verden op i to dimensioner den transitive og den intransitive dimension.

Den transitive består af det der kan opfattes af videnskaben og derigennem mennesker. Dvs. alle de teorier, paradigmer begreber osv. der eksisterer i samtiden. Den intransitive er derimod udgjort af de elementer som videnskaben forsøger at skabe viden om, her fastholdes det at disse objekter ikke ændrer sig blot fordi vores viden om dem ændrer sig. Den kritiske realismes ontologi beskæftiger sig med den intransitive dimension mens dens epistemologi omhandler den transitive (Buch-Hansen & Nielsen 2012).

Ontologi

Den kritiske realismes ontologi beskriver verden som opdelt i tre domæner, henholdsvis det empiriske, det faktiske og det dybe domæne.

Det empiriske domæne består af erfaringer og observationer mens det faktiske domæne består af alle begivenheder og fænomener der finder sted, uanset om de erfarede eller ej. Det dybe domæne er noget mere komplekst da det består af ikke-observerbare strukturer og mekanismer der under visse forhold understøtter og/eller forårsager begivenheder i det faktiske domæne. For at tilnærme sig en forståelse for virkeligheden må man altså forsøge at afdække de underliggende processer og mekanismer i det dybe domæne.

Ifølge den kritiske realisme indeholder virkeligheden komplekse objekter hvis struktur gør dem i stand til at fungerer på bestemte måder og er, dette kaldes deres *kausale potentiale*. En dør har således det kausale potentiale til at åbne, men skal skubbes for at opfylde dette potentiale. Hvorvidt objekterne udløser dette potentiale er imidlertid afhængigt af bestemte påvirkninger kaldet *mekanismer*. En mekanisme er således de betingelser der afgør om objekters kausale potentiale bliver opfyldt. Skubbes en dør op af et menneske er det således menneskets mekanisme der udløser dørens kausale potentiale for at åbne. Er døren låst besidder låsen således en mekanisme der forhindrer dørens kausale potentiale i at blive udløst hvilket igen forhindrer menneskets kausale potentiale til at bevæge sig ind i rummet. Det er et forholdsvis simpelt eksempel men illustrerer at begivenheder er et meget komplekst resultat af mange forskellige objekters mekanismer spiller indbyrdes ind på deres forskellige kausale potentialer. Begivenheden hører således til i det faktiske domæne, mens alle de bagvedliggende mekanismer og opfyldte eller ikke-opfyldte kausale potentialer ligger i det dybe domæne (Buch-Hansen & Nielsen 2012).

Epistemologi

Hvis virkeligheden således består af åbne systemer hvor et uendeligt antal af objekter, mekanismer og kausale potentialer spiller sammen på meget komplekse måder så bliver det på den vis umuligt præcist at forudsige begivenheder. Undtagelsen er kunstigt lukkede systemer hvor kun få mekanismer spiller ind. (såsom laboratorieforsøg).

Det betyder kritiske realisme ser det som videnskabens opgave at oversætte viden om observerbare fænomener og begivenheder til viden om de strukturer og mekanismer, der generere disse fænomener. (Buch-Hansen & Nielsen 2012)

Kritisk realisme og projektet

Kritisk realisme er blevet valgt i forhold til projektet i gennem erkendelsen af vores afstand til vores forskningsobjekt. Vi er ikke i stand til direkte at observere hvad vi egentlig undersøger og vores projekt er på den vis baseret på at skabe viden om noget vi reelt ikke kan observere.

I forhold til kritisk realismes beskrivelse af domæner kan man sige at vi i vores placering på roskilde universitet og med den indsamlede litteratur om emnet ved hånden befinder os funderet i det Empiriske domæne. Gennem linsen af satellit billeder og beretninger om Helmand beskuer vi det faktiske domæne og mere specifikt den observerbare udvikling i byerne Lashkar Gah og Gereshk. Herigennem ønsker vi at forstå noget om de mekanismer der forårsager eller muliggør denne udvikling. Nogle af disse mekanismer kender vi til gennem teori omkring sikkerhed, udvikling og migration. Andre er ukendte og må udledes gennem hvad vi kan observere og vide om det faktiske domæne koblet sammen med den viden der allerede eksisterer omkring disse mekanismer.

Samtidig må det erkendes at vi kun kan gisne om mange af disse mekanismer, idet kompleksiteten af objektet for vores undersøgelse er meget høj. Projektets tilføjelse til vidensbasen er således udgjort af et bud på et narrativ der passer sammen med den foreliggende viden og observation af det faktiske domæne. Dette narrativ kan således danne en base for videre undersøgelse af de underliggende mekanismer der ligger bag byernes vækst.

Teori

Udvikling i konflikt og post-konflikt lande

Sikkerheds og udviklingsteori tager udgangspunkt i en samfundsvidenskabelig tradition, hvor den internationale politiske scene har været det dominerende akademiske fokuspunkt. Dette emnefelt har i løbet af 90'erne og frem til i dag udvidet sin inddragelse af andre akademiske felter som humanisme, teknologiske studier og lignende for at skabe et tværvideenskabeligt akademisk felt, der i større grad kan gribe om det komplicerede emnefelt (Beswick og Jackson 2015).

Med slutningen af den kolde krigs dualistiske sikkerhedsorienterede problematikker, blev

sikkerhedsbegrebet væsentligt udviklet, efterhånden som nye komplekse sikkerhedsproblemer kom til syne. Sidenhen har sikkerheds- og udviklingsteori udviklet sine teoretiske rammer for at adressere en politisk og geografisk ændret verden.

Sikkerhed og udvikling er begge tvetydige begreber, hvis processor skabes i tandem med hinanden. Som udgangspunkt bør man klargøre for- og af hvem sikkerheden samt udvikling er til for. Ved at forstå den iboende inklusion og eksklusion i sikkerhed og udvikling, skabes der bedre rammer for analytisk at gribe om det undersøgte emne.

I moderne tid har hovedfokusset for akademisk teoretisering og det internationale samfund flyttet sig fra friktionerne mellem stærke stater, til sikkerhedsrisici ved svage stater (Beswick og Jackson 2015). Disse er ofte karakteriseret af nedbrudte politiske systemer, fattigdom, korruption og lign. Sammenbruds- og svage stater udgør ikke kun en sikkerhedsudfordring i forhold til sig selv, men bærer potentialet i at destabilisere hele regioner (Beswick og Jackson 2015). Forholdene skaber grobund for grupperinger, der ud af desperation, politisk oprør, ekstremistisk ideologi eller andet bruger vold som primære værktøjer. En række af disse grupperinger er faldet i kategorien for terrorgrupper, der i senere tid har været det dominerende fjendebillede mod vesten (Ibid.). Grupperingerne præsenterer nye problemstillinger i deres organisatoriske form og mangel på specifikke spatiale tilhørsforhold. Den moderne fjende bærer hverken flag eller uniform, hvilket leder til en uigenkendelig forskel mellem kombetant og civil (Weizman 2007). Derfor er konventionel krigsførsel ineffektiv, hvilket har ledt til at bekæmpe disse grupperinger i langt bredere forstand, ved at styrke svage staters stabilitet med civile udviklingstiltag.

Man kan groft sige at sikkerhed og udvikling bevæger sig mellem to spektre af en bred forståelse: den statscentrerede udvikling og den mere humanistiske/lokale tilgang (Beswick og Jackson 2015). Dette er naturligvis en simplificering af et langt mere komplekst felt, men giver indikationen af de to overordnede tilgange. Fælles for disse er dog deres fokus ofte er på steder af større indflydelse, hvorfra majoriteten af midler investeres (Beswick og Jackson 2015, Weizman 2007). Fra et analytisk standpunkt er urbane miljøer derfor interessante, da disse naturligt er centrum for samling af mennesker, politik, økonomi og lignende.

Byers tiltrækningskraft på politisk magt og økonomi, er derfor steder der også tiltrækker voldelige konfrontationer. Voldelige konfrontationer kan være af varierende karakter fra bombninger til ildkampe, men falder alt sammen under betegnelsen kinetisk aktivitet. I forhold til de tidligere to ekstremer for spektret af udvikling, søger de begge at reducere den kinetiske aktivitet og opbygge politisk, samt social stabilitet (Beswick og Jackson 2015).

I fredsopbygning af et land er der en række modstridende synspunkter på hvordan udvikling foretages og måles. Udviklingen var tidligere fokuseret meget på de økonomiske og politiske genopbygninger af landet. Dette mødte senere kritik for den manglende fokus på de sociale og humane forhold i post-konfliktområder. Her belyses det at med blandt andet tabet af liv skal en ny arbejdsstyrke genopbygges, hvilket kræver længere tids involvering i kompetenceudvikling og rehabiliteringsprogrammer. Større politiske institutioner har også præget udviklingsforståelsen som FN's millenium development goals (MDG) og senere sustainable development goals (SDG) hvor et bredere fokus på udvikling blev etableret i det internationale samfund. Dette udfordrede tidligere paradigmers udviklingsfokus til at indeholde en langt bredere og kompliceret forståelse for hvilke forhold stabilitet udvikles under.

Sikkerheds- og udviklingsteori spænder bredt, men grundet projektets eksplorative natur har vi valgt at inddrage tre overordnede kategoriseringer der vil fungerer som værktøjskasse for litteraturstudiet og efterfølgende analyse. Vi vil nu redegøre for de tre kategoriseringer.

Økonomisk udvikling og infrastruktur

Post-konfliktområder oplever typisk en økonomisk fremgang på generelt 3% (Beswick og Jackson 2015). Udgangspunktet for dette er en tilbagevendende økonomi, der senere vil flade ud, når arbejdskraften og lokale produktionskapaciteter bliver mættede. Dette kan dog variere afhængigt af en række faktorer såsom internationale interventioner, økonomisk støtte, lokale stridigheder etc.

Fattige områder kan ofte være afhængige af ekstern kapitale indskud for at stimulere den lokale økonomi. I nedbrudte stater ses derfor ofte en støtte fra internationale donorer. Dette kan være faciliteret af mange forskellige organisationer, nationalstater eller andre private. Problematikken ved international støtte kan belyse fra flere vinkler. For det første påpeges at fredsopbygning er mere end blot konstruktionen af bygninger og infrastruktur. I tilstedeværelsen af internationale aktører følger som oftest eksterne aktørers interesser i det pågældende område. Disse kan være svære at afdække da støtten kan være faciliteret gennem tredjeparter eller manglen på dokumentation i de lokale områder kan misrepræsentere pengenes brug i praksis.

For det andet påpeges de ofte kulturelle konflikter som medfølger. Traditionelt har økonomisk udvikling fra de vestlige lande haft et deterministisk økonomisk fokus. Dette begrundes i en simplificeret, men traditionel forestilling om at post-konfliktlande ville udvikle sig i en bestemt retning der tilstræber de samme økonomiske tendenser som de

industrialiserede lande. Derfor kan økonomiske midler ofte være dikteret af hvad investorerne kan tilslutte af værdi til et givent investeringsprojekt, frem for det egentlige behov eller ønske fra den lokale befolkning.

Som følge af konflikter vil infrastruktur ofte i varierende grad være beskadiget eller helt destrueret. Derfor vil der ofte opleves en kraftig efterspørgsel af konstruktionsprojekter som kan iværksætte en række produktionsprocesser, der yderligere kan understøttes af en arbejdsstyrke af relativ lav kompetenceværdi (Beswick og Jackson 2015). Konstruktion udgør et normativt udviklingstiltag i både post-konflikt områder som stabile områder.

I et nedbrudt system er her tale om tre essentielle genopbygningsprojekter der dominere de første faser: Reproduktion, veje og basale service installationer (el og vand). Reproduktion udgør fundamentale konstruktioner som skal understøtte lokales mulighed for at leve i området. Dette kan være boliger, skoler, hospitaler etc.

For investorerne kan der dog opstå udfordringer i form af omkostninger ved byggeri.

Afhængigt af byggeriet kan der kræves specifikke kompetencer, hvilke kan være gået tabt i konflikten gennem tab af liv eller migration. Derfor kan byggeprojekter ofte være væsentligt dyrere end normalt og på denne baggrund kan internationale støttemidler blive brugt langt mindre effektivt.

Såfremt sikkerhedssituationen tillader det, vil den indskudte kapital fikseres i sted og producere steder for produktion og reproduktion (Beswick og Jackson 2015). Med det følger der naturlige udfordringer for den lokale myndighed, der naturligt også vil være påvirket af de negative forhold som resultat af konflikt. Opgaver herunder består blandt andet af tilsikre byggestandarder, registreringer planer og sikre en sammentænkt udvikling af byen.

Sikkerhed, socialt udvikling og politisk stabilitet

Den økonomiske udvikling er afhængig af sikkerheden i områderne. Korruption, mangel på håndhævnning af lokal governance, væbnede grupperinger og lignende kan udgøre nogle af de største risikofaktorer for stagnering af økonomisk udvikling. For at udvikling kan fortsætte og ikke falde tilbage mod destruktive forhold, skal sikkerhedsproblematikker adresseres.

Som nævnt tidligere har sikkerhed en bred forståelsesramme der kan variere fra fysisk sikkerhed til et mere menneskeligt orienteret perspektiv.

Som udgangspunkt er det intuitivt at tale om den fysiske sikkerhed i konfliktområder. Som følge af voldelige konflikter, vil der ofte være et behov for at få installeret elementer som kan håndhæve lovmæssig ro og orden. Dette kan være i form autoriteter som militære enheder eller politi, der har tilknytning til den dominerende politiske styreform. Målet med den fysiske

sikkerhed er tofoldig. For det første er det at sikre lokale borgere mod voldelige overgreb eller forfølgelser af modstridende grupperinger. Med andre ord sigter det politiske styre at tilsikre en monopol på vold, for videre at kunne implementere sine lovmæssige rammer. For det andet skal den fysiske sikkerhed fjerne truslen om tab af liv. Frygten for tab af liv og reelt tab af liv kan have katastrofale konsekvenser for stabiliteten og dermed udviklingen i området.

Fysisk sikkerhed alene kan dog ikke konstituere en stabil sikkerhedssituation. Social sikkerhed som adgang til basale services som uddannelse, sundhed, boligsikkerhed og lignende er endnu en del af fundamentet i at skabe områder som kan understøtte liv i et stabilt miljø. Her bevæger vi os dog ind i et område der er indhyllet i debat om hvilke former for initiativer der bør foretages først. Enighed kan imidlertid findes i vigtigheden af kontekstualiteten af det specifikke område. På trods af nedbrudte politiske og sociale systemer, vil der altid kunne findes elementer der bør bygges videre på. Lokale processer kan være et centralt udgangspunkt i forhold til hvilke udviklingsinitiativer der bør tages først. Det kan for eksempel være i form af jobprogrammer hvis formål er at skabe job og uddanne folks kompetencer til selvstændigt at arbejde i regionen. Dette kan også motivere medlemmer af kriminelle grupperingers til at fralægges sig deres våben og tilslutte civilsamfundets normer og det politiske styre. Andre steder kan konstruktionen af boliger, permanente og temporale, være det vigtigste udviklingspunkt.

Disse processer tilknyttes den politiske stabilitet, der kan formulere overordnede planer til fordel for den sociale sikkerhed. Det politiske system er afhængigt af en myndighedskapacitet der kan understøtte de mange planlægnings- og bureaukratiske opgaver der ligger i forvaltningen af regeringsførelse.

De tre sfære indenfor fysisk, social og politisk sikkerhed kan oftest betegnes som skabt i et gensidigt kontinuerligt forhold til hinanden. Eksempelvis giver monopolet på vold muligheden for at håndhæve et retssystem der effektivt kan dømme efter de lovbestemte rammer. Et effektivt retssystem kan yderligere understøtte folkets rettigheder til basale services, hvilket understøtter den sociale sikkerhed (Beswick og Jackson 2015).

Migration og flygtninge

I områder påvirket af konflikt, naturkatastrofer eller lignende ses ofte bevægelse af større mængder mennesker væk fra byer og lande. Bevægelserne kan have store betydninger for udviklingen af områderne på længere sigt, på godt og ondt. I konteksten af områder påvirket af konflikt arbejdes der med migration i to kategorier: Flygtninge og internt fordrevne personer (IDP). Flygtninge er betegnelsen for personer der bevæger sig over landegrænser

og dermed søger asyl hos andre nationalstater. Med asylstatus som flygtning medfølger en række rettigheder der kan beskytte disse mod at blive tvunget tilbage til uroplagede områder. IDP'er derimod er personer der er flygtet fra områder, men stadig befinder sig inden for landets grænser. Status som IDP giver som udgangspunkt ikke flere politiske fordele i form af beskyttelse eller andet end det pågældende land allerede kan give. IDP'er kan også være folk der oprindeligt forsøgte at opnå status som flygtning, men er blevet afvist og dermed sendt tilbage til deres respektive land. Disse kategoriske bevægelser kan både være tvungne eller frivillige, hvor hovedparten i konfliktområder dog er frivillige (Beswick og Jackson 2015).

I konfliktområder finder vi ofte flere IDP, da konflikter sjældent dækker et helt land. Folk bevæger sig derfor til steder hvor de bedst kan identificere sig med kulturen og samfundsnormer. Det præcise antal af flygtninge og IDP'er kan ofte variere meget i forhold til offentlige statistikker. Når personer bevæger sig inden for et lands grænser med et nedbrudt system, er der få til ingen institutioner til at registrere migranter og deres kategoriske forhold. Internationale organisationer som FN og NGO'er kan være essentielle i at give et kvalificeret bud, da de operere uden for de involverede parter i konflikten. Neutrale- organisationer og stater kan spille en afgørende rolle for dokumentation og håndtering af de store migrationer.

Når områder går fra konflikt til post-konflikt tilstand, ses flygtninge og IDP søge tilbage mod de steder de er flygtet fra. Overordnet set kan vi tale om to strategier: rejse tilbage via organisationsprojekter eller selvstændigt foretage rejsen uden assistance.

I tilbagevendingsprogrammer kan der være en række fordele i form af støtte til både rejsen, men også tilsikre at basale behov er understøttet. Dette kan blandt andet være tøj, vacciner, sundhedsundersøgelser, administrativ hjælp etc. (Beswick og Jackson 2015).

Migration handler grundlæggende om bevægelser til eller fra et sted. Derfor kan vi operere med begreberne pull og push. Disse relativt intuitive begreber dækker over hvilke processer der ligger til grund for at folk flytter til eller flygter fra et område. Dog er det vigtigt understrege at koncepter som krig eller naturkatastrofer i sig selv alene kan være årsager til større migrationer. I dette projekt søger vi dog en mere nuanceret afdækning, ved at undersøge hvilke pull og push faktorer vi kan identificere i forhold til tidligere beskrevet teori.

Litteraturstudie

Følgende afsnit omhandler litteraturstudie som metode og danner grundlaget for projektets bearbejdning af den indsamlede litteratur.

Som led i undersøgelsen af hvad der skete i Afghanistan over perioden 2001 til i dag, var litteraturstudie et oplagt metodisk fundament. Her er tale om en bred informationssamling der indebærer: akademiske tidsskrifter, institutionelle rapporter, militære dokumenter, dokumentarer, avisartikler og statistiske oversigter. Formålet med metoden er at skabe et sammenhængende narrativ, der giver et indblik i Natos krig i Afghanistan og hvordan dette har påvirket lokale forhold. Derfor er her tale om en generaliseret indsigt i det overordnede forløb af krigen i Afghanistan.

Majoriteten af den indsamlede litteratur er skrevet af vestlige eller vestligt orienterede aktører, hvilket gjorde en kritisk tilgang til afsender og modtager vigtig i forhold til at vurdere dataens troværdighed. Med troværdighed menes ikke at litteraturen er fejlagtig, men derimod præsenterer en filtreret virkelighed. Heri eksisterer en iboende bias i projektet ved at basere dataindsamling på andre parter arbejde. For at imødekomme denne bias har vi søgt en bred række aktørers indsigt og opsat deres narrativ mod hinanden, for at tilsi-
kre en så tæt repræsentation af virkeligheden vi kan komme.

Yderligere eksisterer der en række usikkerheder i forhold til den eksisterende data. For eksempel var FN's tilstedeværelse i Afghanistan i perioden 1990-2002 yderst begrænset, grundet uroligheder og det tidligere religiøse Talebanstyre. I den efterfølgende periode etablerede FN sig i Afghanistan igen, men grundet den sikkerhedsmæssige situation baserede de en stor del af deres efterretninger på anden- eller tredjehandsfortællinger. Grundet sikkerhedsmæssige uroligheder, sproglige og kulturelle udfordringer, kan informationers kvalitet/præcision fra forskellige kilder variere en del (UNDP 2014).

Specifikt for Helmand provinsen er en del data enten ikke til rådighed, eller gået tabt i overdragelser af ansvaret for ISAF missionerne mellem internationale styrker (Schmidt 2009). En række NGO'er har arbejdet i Afghanistan, dog har minoriteten beskæftiget sig specifikt med Helmand Provinsen og ofte ikke udgivet offentligt tilgængeligt materiale (Mitchell 2017).

Redegørelse

Historisk gennemgang i en vestlig optik

Krigen i Afghanistan foregik i perioden 2001-2015, og har haft dansk deltagelse siden 2002. I dette kapitel vil vi give et indblik i krigens kronologiske forløb og redegøre for hvordan de overordnede strategiske beslutninger påvirker udviklingen på by niveau i Helmand provinsen. Det kronologiske forløb er beskrevet med vestlige øjne for at synliggøre interventionens processor.

Operation enduring freedom og Bonn erklæringen - 2001-2004

Operation enduring freedom er betegnelsen for den amerikansk ledet offensiv. Formålet var en intensiv fremrykning, der effektivt skulle fjerne Talebans militære kapacitet og nedkæmpe terrorceller fra Al-Qaeda og lignende organisationer. Operationen var ment som en kortvarig intervention, hvis engagement ikke var designet til at deltage i en langvarig statsopbygning (Andersen 2016).

Strategiens fundament byggede på at et demokratisk styre ville bane vejen for Afghanistan selvstændigt kunne genopbygge myndighedskapacitet og slutte sig til det internationale samfund (Andersen 2016). Inden for et års tid af Enduring freedoms start havde koalitionen tropper strategisk placeret i fire større regioner, hvis ansvarsområder tilsammen dækkede hele afghanistan (ibid.), og Taleban var officielt fjernet fra magten i hovedstaden Kabul.

Strategien var ment som en kort og effektiv intervention, hvor formålet var at undgå tidligere lange engagementer, som erfaret fra Briterne og det tidligere Sovjetiske styre. Set fra et militært synspunkt kan strategien betragtes som succesfuldt og med en Afghansk regering indsat var forventningen at landet hurtigt ville udvikle sig mod stabilitet.

Som følge af Talebans fald fra magten blev Bonn erklæringen underskrevet 2001.

Erklæringen var det politiske dokument der tilsikrede en aftale mellem det internationale samfund og Afghanske politiske organer, der skulle sikre en transition til en demokratisk valgt regeringen og i transitionsperioden være Afghansk ledet. Erklæringen inkluderede en række ledere fra det splittede Afghanistan, mens repræsentanter fra det tidligere Talebanstyre var ekskluderet fra processen. Dette skulle senere vise sig at have store konsekvenser for udviklingen af landet, da Taleban var det eneste realistiske repræsentative parti for den pashtunske del af den Afghanske befolkning, der udgjorde 40% af det samlede befolkningstal (Andersen 2016). På denne baggrund var det svært at inkludere hele

befolkningen i den kommende genopbygning af landet, da mange ikke følte sig repræsenteret og Talebans politiske netværk og indflydelse fyldte langt mere end først antaget (ibid.).

Som følge af Bonn erklæringen blev Hamid Kazai indsat som Afghanistans præsident. Efterfølgende blev de lokale ledere i hovedstaden og landets provinser udvalgt, der ofte var personlige venner eller politisk allierede med Kazai (Andersen 2016). På trods af Kazais opbakning fra vesten, manglede han tillid fra lokale afghanere. Mange af de nye provins- eller lokale ledere var tidligere krigsherre eller narkobaroner, der havde begrænset erfaring med varetagelse af større myndighedsopgaver. Med et land der var politisk, infrastrukturelt og økonomisk nedbrudt, udgjorde de lokale ledere en større trussel for den længerevarende sikkerhed (Andersen 2016, Schmidt 2009).

For at understøtte Bonn erklæringens implementering blev International security assistance force (ISAF) oprettet under et FN-mandat i december 2001, der havde til henblik at assistere den Afghanske regering i genopbyggelsen af landet. Som udgangspunkt var ISAF's ansvarsområde begrænset til Kabul, mens Enduring freedom fortsatte sin militære dominans i resten af landet. Engagementet fra den offensive operation var primært bestående af en militær kapacitet, hvis opgave var fokuseret på at bekæmpe oprørselementer bestående fra terrorgrupper og Taleban.

Som følge af Bonn erklæringen havde FN reetableret sin tilstedeværelse i Afghanistan og fungerede som det primære støtteelement til genopbygningen af den institutionelle kapacitet i landet. En af de centrale opgaver var at tilsikre demokratisk legitimitet gennem frie valg. Over flere år blev der afholdt flere demokratiske valg, uden stor succes. Vælgere var ikke registrerede, anklager om individer der stemte flere gange, logistiske udfordringer, institutionel usikkerhed om opgavefordeling osv. En endeløs liste af udfordringer opstod hurtigt for UNDP og dets partnere, der måtte se deres strategi om fokuset på Kabul en bekestelig affære uden distrikternes opbakning (UNDP 2009, UNDP 2014). På denne baggrund blev det fra FN og Nato besluttet at udvide ISAF's ansvarsområde og inden for en kort årrække overtage operation enduring freedoms ansvarsområder. Formålet var at skabe et længere engagement, der kunne hjælpe landet, i det man betragtede som et post konfliktland. På trods af ISAF overtog ansvarsområderne, fortsatte Operation enduring freedom sin militære tilstedeværelse i Afghanistan og mission at opsøge og nedkæmpe terrorceller.

Fra Enduring freedom til ISAF 2004 - 2006

Indtil 2004 havde operation enduring freedom primært omhandlet en militær offensiv. På trods af operationen havde militære styrker i fire større områder, der administrativt dækkede hele Afghanistan, var strategien iværksat som en offensiv krig. Militære styrker opererede fra større byer eller militærbaser, hvorfra de sendte patruljer ud med henblik på at opsøge og nedkæmpe fjenden.

Fra et militært synspunkt var strategien stadig en succes, idet størstedelen af patruljerne opnåede deres mål. I en refleksion over de opnåede resultater, blev det dog klart at man ikke var ved at vinde krigen (Ball et al 2016).

Med overdragelsen af ansvaret til ISAF, blev antallet af militærpersonel markant øget fra Nato. Prioriteringen af dette øgede troppeantal blev placeret efter den sikkerhedsmæssige situation. I det nordlige Afghanistan oplevede man en relativ stabil situation, med mindre oprørselementer og lokale konflikter. Et større fokus blev derfor sat på den sydlige del af Afghanistan. Dette begrundes blandt andet med større elementer fra Talebans ledelse havde søgt tilflugt i Pakistan, hvorfra de rekrutterede og koordinerede den følgende oprørskamp (Pritchard and Smith 2010).

I den overordnede planlægning for ISAFs arbejde i det sydlige Afghanistan forventede Nato, ledet af britisk kommando, en fremadrettet mission med fokus på genopbygning og opretholdelse af sikkerheden (Soria 2014).

Som en del af den militære intervention var provincial reconstruction teams (PRT) blevet oprettet i de fire større regioner. PRT-enhederne bestod af både militære og civile elementer, hvis opgave var at koordinere og støtte lokale med genopbygningen. Det var derfor naturligt at PRT formidlede en stor del af de internationale finansielle midler (Pritchard and Smith 2010, Ball et al 2016).

En vigtig del af PRT var kommunikationen og koordinering mellem lokale myndigheder og vestlige styrker. Gennem daglige eller ulige møder skulle PRT identificere de lokale myndigheders behov og derfra koordinere med militære elementer fra ISAF, hvordan dette kunne understøttes med militær kapacitet. Som en organisatorisk del af ISAF var PRT placeret i militære lejre, hvilket opstillede udfordringer i koordinering med lokale myndigheder. Disse møder var ofte præget af en manglende forståelse for de lokale myndigheders kapacitet, planlægningsprocesser og anerkendelse af den store korruption der generelt var en udfordring i hele landet (Pritchard and Smith 2010, Schmidt 2009). Dette gjorde det udfordrende at identificere hvor de internationale midler bedst kunne udnyttes i forhold til det reelle behov hos de lokale Afghanere.

Fra hovedstaden til Helmand 2006-2009

Med den komplette overdragelse af kommandoen fra operation enduring freedom til ISAF, besluttede den britiske kommando at indsætte et større antal styrker i det uroplagede syd- og sydøstlige Afghanistan.

I 2006 havde ISAF fuldt overtaget ansvaret for Helmand provinsen, der med sin store produktion af valmuer og grænse til Pakistan, var en af de mest ustabile provinser i Afghanistan (Schmidt 2009, Andersen 2016).

Den store ændring i denne strategi var at ændre fokusset fra de specialstyrke drevne operationer under operation enduring freedom, til en mere kontinuerlig tilstedeværelse af konventionelle tropper (Schmidt 2009). Den vigtigste prioritet var at sikre de to størst befolkede byer, Lashkar Gah og Gereshk. Byerne var også centrum for den politiske magt i området, hvorfra man ønskede at starte den primære genopbygning. Intentionen var et længere genopbygningsengagement der selvstændigt ville sprede sig ud til de omkringliggende byer i provinsen.

ISAFs tilstedeværelse havde dog en dobbeltsidet effekt. På den ene side medførte de økonomiske midler, der skulle hjælpe den fattige Afghanske befolkning med genopbygning af infrastruktur og sætte gang i den økonomiske aktivitet. På den anden side tiltrak den militære tilstedeværelse kombattanter og voldelige lokale konflikter der modarbejdede de genopbyggende elementer.

Den lokale befolkning oplevede blandt andet deres mobilitet blive væsentligt forringet, på trods af asfalteringen af Highway one, hvis formål var at optimere mobiliteten mellem blandt andet Lashkar Gah og Gereshk. På grund af ISAF's færden på Highway one, blev den ofte mineret eller angrebet af oprører. Som reaktion på angrebene tvang ISAF styrker restriktioner på den lokale trafik. I praksis betød dette at køretøjer i høj fart mod vestlige styrker blev betragtet som en trussel. Civile biler der ikke sænkede farten tilstrækkeligt hurtigt i forhold til vestlige styrker, risikerede at blive tilbageholdt eller beskudt (Schmidt 2009).

I en kombination af politisk pres fra den Afghanske regering og ambitionen om at "skubbe" Taleban ud af området iværksatte ISAF større operationer ud i provinsen for at tilbageerobre mindre byer i provinsen.

Det store antal tropper befandt sig dog hurtigt spredt tyndt over Helmands store areal. Militære enheder var spredt langt fra hinanden og mobiliserede sig efter hvor man vurderede truslen befandt sig. I praksis betød dette militære styrker sjældent befandt sig samme sted over længere tid, eller havde den nødvendige kapacitet til at beskytte lokale mod Talebans

indflydelse.

ISAF forsøgte at "vinde" byerne i Helmand, ved at drive Taleban ud og installere sikkerhedselementer som Afghan local police (ALP), Afghan national police (ANP) eller Afghan national army (ANA). Dette viste sig at have katastrofale konsekvenser, da den kinetiske aktivitet blev markant forøget. Lige så snart ISAF havde forladt et området, rykkede Taleban eller andre oprørsgrupper ind og ofte vandt de kampene mod de dårligt udrustede og ringe uddannede lokale regeringsstyrker.

I løbet af denne periode blev kompleksiteten af den konflikt ISAF befandt sig i tydelig. Narrativet havde været baseret på en forståelse af Taleban som en homogen modstander, der opererede som under et fælles politisk/ideologisk formål, udført af mindre celler spredt ud i Afghanistan.

Virkeligheden var dog mere kompliceret, idet Afghanistans lange tidsperioder med ustabilitet havde medført en kulturel fleksibilitet hvor loyalitet og politisk tilhørsforhold var mere abstrakte end først antaget. I et interview med en tidligere Afghansk guvernør fra Helmand beskrives det:

"They do not understand Helmandi politics at all. We are on the same side... Most people who think about Helmand develop mental problems because the politics are so strange and complicated." (Martin 2014, s. 2).

Citatet indkapsler det kulturelle møde mellem vestlig intervention og Afghansk diplomati. Det var ikke blot Taleban ISAF kæmpede mod, men også mod en lang tradition for Pashtunsk resiliens mod centralt styret politik (Pritchard and Smith 2010). Blandt andet eksisterede en række narkorelaterede organisationer, der delte interesse med Taleban i ønsket om at fordrive vestlige styrker fra området.

COIN og EXIT 2009-2015

Hvor man tidligere havde opfattet Afghanistan som et land i en post konflikt tilstand, blev det tydeligt at landet i virkeligheden befandt sig i åben borgerkrig. Yderligere havde den hurtige ekspansion til Helmands mindre byer, resulteret i en kaotisk tilstand der ikke promoverede den oprindelige intention. ISAF tilpassede derfor sin overordnede strategi, hvilket betød en markant intensivering af styrker og remobilisering af de allerede tilstedeværende enheder.

Counterinsurgency strategy (COIN) blev integreret som den dominerende tankegang i Natos arbejde i hele Afghanistan. Strategien var en omtænkning af måden militæret opererede på. Der blev sat fokus på udvikling af få, centrale områder, hvor det endelige mål var at reducere den kinetiske aktivitet til fordel for udviklingsprojekter. PRT spillede en essentiel rolle i

koordineringen mellem den overordnede militære strategi og stabiliseringen i de centrale byer (Pritchard and Smith 2010, Andersen, Vistisen & Schøning 2016).

For militæret betød dette en reducere af mobilitet, da ISAF oprettede en række forward operation bases (FOB) der skulle optage al kinetisk aktivitet, som en skærm for byerne. Som opdaget i de tidligere år, var en stor del af kampene centreret mod vestlige- og regeringsstyrker, hvilket i effekt betød at kinetiske aktiviteter forblev den samme i landområder, men blev kraftigt reduceret i Lashkar Gah og Gereshk (ISAF 2010). For eksempel havde danske styrker indtil 2009 ikke kunne bevæge sig i den østlige del af Gereshk uden at komme i kamp (Schmidt 2009). I løbet af 2010 og frem var miljøet et helt andet hvor ISAF styrker kunne bevæge sig relativt frit rundt i størstedelen af Gereshk (Andersen 2016).

COIN omlagde også økonomiske prioriteter, der af nødvendighed i tidligere perioder havde primært gået til militære aktiviteter. Under COIN blev større beløb sat af til at støtte lokale projekter som skulle være mere menneskelig fokuseret. Der var ingen specifik formel til hvad dette præcist betød og de forskellige PRT rundt om i landet fortolkede det i den kontekstualitet de arbejdede i. Den primære internationale støtte kom fra de involverede lande i ISAF, hvilket betød økonomiske midler havde betingelser af at skulle tilknyttes COINs operative strategi.

Store udfordringer lå dog i at definere hvilke projekter var relevante og hvordan de skulle udføres. Det militær-civile samarbejde havde til tider ofte svært ved at komme til enighed over hvordan en bottom-up strategi skulle udføres, i samspil med de Afghanske myndigheder. Den manglende erfaring og ofte forståelse for COINs sociale elementer har ledt til diskussioner om tvetydige resultater. Sammensmeltningen mellem civile og militære opgaver gjorde det ofte svært at anvende bedst mulig støtte, hvilket ofte ledte til projekter der ikke kunne vedligeholdes (UNDP 2014).

Grundet både et politisk pres fra vesten der ville have afsluttet interventionen og den ustabile sikkerhedssituation blev det en prioritet at lave hurtige og synlige projekter. Det skulle skabe en fornemmelse af regeringen arbejdede for folket og med synligheden repræsentere udvikling de lokale ville søge efter.

Med de sociale elementer blev der især sat fokus på at få sat befolkning i kampdygtige aldre i uddannelse eller arbejde, så de havde et realistisk alternativ til kriminelle aktiviteter der stadig dominerede store områder i Helmand. Et vigtigt element var at adskille civile fra oprører i både spatiale, politiske og finansielle aktiviteter.

Danske CIMIC, som var en del af det danske bidrag til PRT, brugte primært udviklingsmidler på infrastruktur, derefter på uddannelse og regerings- og samfundsopbygning (Kapacitetsudvikling) (Schmidt 2009).

Projekterne blev ofte identificeret af stabiliseringsrådgivere, men skulle udvikles i samspil med lokale myndigheder. Det var reelt de lokale myndigheder der foretog udbuddet, hvortil PRT enhederne ikke var involveret. Dette betød i praksis at PRT indgik som del af det planlæggende element i at forberede og formidle midler til projektet, mens udbud og udførsel lå hos de lokale. Med den høje korruption betød det at projekter ofte var dyrere og tog længere tid end først antaget. Yderligere manglede den overtagende kapacitet til at understøtte de infrastrukturelle projekter. For eksempel kunne et projekt omhandle konstruktion af en skole, hvortil der manglede lærere til efterfølgende at undervise på skolen. I løbet af COINs fokus på mennesker frem for mursten, kunne PRT i bedre grad holde forbindelsen til de igangværende projekter (Andersen, Vistisen & Schøning 2016).

Få større projekter blev iværksat i Helmand, som for eksempel en opgradering af Kajak dæmningen. Dæmningen der blev bygget i 1960'erne leverede kun cirka 40% af den samlede el produktion, grundet dårlig stand og tyveri (Dressler 2011). Ved at installere en tredje turbine kunne man understøtte el-behovet i de voksende byer. Dette viste sig dog at være en større udfordring, da Kajak dæmningen ligger et godt stykke nord for de to ISAF fokuserede byer. Projektet viste sig at være for usikkert at implementere og sikre over den længere periode der var behov for (Dressler 2011). Derfor blev projekt efter længere tid afsluttet uden succes.

Dette var trenden for de fleste PRT i landet. Ud over sikkerhedssituationen gjorde den budgetterede struktur det også mere attraktivt for ISAF at igangsætte flere projekter, så lignende budgettering ville følge året efter (Soria 2014). Dette ledte til at opsætte quick impact projects (QIP), hvis formål var at skabe hurtige og synlige resultater. Dette skulle synliggøre udviklingen, som de lokale forhåbentligt ville støtte op om. Fokusset på QIP gjorde sig i særdeles gældende inde i byerne, hvor man ønskede at aktivere en større arbejdsstyrke som en supplerende del til de sociale elementer (SIGAR 2017, Andersen, Vistisen & Schøning 2016).

Yderligere var samarbejdet med de lokale myndigheder også en udfordring, da ISAFs vestligt orienterede planlægning ofte indbefattede en højere bureaukratisk byrde end den traditionelle Afghanske. For eksempel blev en egentlig distriktsplan for Gereshk først godkendt i 2011, på trods af ISAF's tilstedeværelse siden 2006 (Andersen, Vistisen & Schøning 2016).

Mod slutningen af denne periode var det politisk besluttet at afslutte ISAFs mission. Dette betød i praksis at alle opgaver ISAF indtil videre havde varetaget skulle overgives til de Afghanske myndigheder. Uddannelseselementerne blev intensiveret for at tilsikre de Afghanske sikkerhedsstyrker selvstændigt kunne varetage, hvad man forventede, var en Taleban offensiv efter ISAF's tilbagetrækken. Yderligere skulle alle patruljebaser i Helmand enten lukkes eller gives videre til Afghanerne. Dette betød at i samspil med Afghanernes fysiske ansvarsområde blev større, reducerede ISAFs sit styrkebidrag til at operere ud fra få centrerede baser uden for byerne. PRT-elementerne havde dog stadig fysisk placering i Lashkar Gah og Gereshk, med henblik på fortsat at samarbejde med de Afghanske myndigheder om civile udviklingsprojekter.

Fra vestlige styrkers side var det blevet tydeligt at den store indsats med COIN kun havde manifesteret sig marginalt hos de lokale Afghanere. Både i Helmand provinsen, som hovedstaden Kabul, var korruption på alle myndighedsniveauer åbenlys. Det blev dog først anerkendt for sent i tilbagetrækkelsesprocessen, til en egentlig effektiv indsats kunne igangsættes (Andersen 2016). ISAF's mission sluttede i 2015.

Afghanistan efter ISAF 2015-nu

Med ISAF ude af Afghanistan var det kun civile og få militære uddannelseselementer der var tilbage i landet. En stor del af de militære enheder blev tilbage under den nyoprettede operation resolution, under Natos kommando (Rasmussen 2014). Dette betød de Afghanske myndigheder nu skulle vise de kunne stå på egne ben, med de Afghanske sikkerhedsstyrker som et centralt element i opretholdelsen af sikkerheden.

Som forventet blussede konflikter op i hele landet, hvilket resulterede i tab af civile liv har været øget efter internationale styrkers tilbagetrækken. Det vurderes at størstedelen af angrebene har været iværksat af Taleban, mens andre kilder indikere mere lokale konflikter er eskaleret voldsomt (Usip 2019, JP 2015).

Den svage politiske struktur og myndighedskapacitet har resulteret i Afghanistan stadig er et yderst ustabilt land. Infrastrukturen til at understøtte befolkning med økonomiske, sikkerheds- og sociale services har ikke kunne opretholdes til tilfredsstillende standarder, set med vestlige øjne. Ud over de voldelige konflikter præges landet også af naturkatastrofer, såsom tørke. Dette har resulteret i en ny migrationskrise, hvor landet i 2016 oplevede mellem 600.000 til en million IDP'er (UNHCR 2018).

På trods af den overordnede konflikt blussede op i store dele af landet, bør dette ses i lyset af den kontinuerlige tilstand af konflikter Afghanistan har befundet sig i gennem længere tid. Set i den kontekst, oplevede flere områder, herunder blandt andet Lashkar Gah, en relativ stabilitet (Mansfield 2015). Dette kan også ses i tilbagevenden af flygtninge, der i 2017 alene var cirka 660.000 mennesker (UNHCR 2018). Dette taler dog ikke ind i de oplevede forhold mennesker i Afghanistan oplever, men taler for en resiliens hos befolkningen uden støtte fra en stærk central regering. Den samme resiliens for at overleve og tilpasse sig hårde forhold var et element ISAF mødte under deres operative periode gentagne gange (Andersen 2016, Schmidt 2009, Andersen, Vistisen & Schønning 2016).

På trods af COINs korte implementeringsperiode, kan den overordnede udviklingstendens identificeres flere steder. Blandt andet arbejdes der med at få lokale bønder til at dyrke alternativer til valmuen. Initiativet er som led i den Afghanske regerings kamp mod narko, hvor tvungen sædskifte tidligere var forceret via direkte magt. Med den nye tilgang søges der at tilbyde bønderne viden og materialer til sædskifter, hvilket indikerer der fortsat bliver arbejdet med partcipatoriske udviklingsinitiativer (UNODC 2015, UNODC 2018).

Afghanske forhold under og efter krigen

I dette afsnit vil vi redegøre for de Afghanske forhold der gjorde sig gældende under og efter ISAFs tilstedeværelse. Formålet er at sætte krigens historie i den lokale kontekst og give et indblik i lokale processer der har været med til at påvirke Afghanistan.

Migration og bosættelser

Som følge af cirka et årtis krig med Sovjetunionen, der trak sig ud i 1989, opstod voldsomme lokale konflikter i kampen om magten i landet. Herfra voksede Talebanstyret, der i 1996 overtog magten i landet og indførte et ekstremistisk islamisk styre (Andersen 2016). De mange års ustabilitet havde resulteret i enorme mængder flygtninge, der primært havde søgt ly i Pakistan og Iran.

Efter Talebans fald i 2001 vendte store mængder flygtninge tilbage til Afghanistan. Over en årrække vendte en mængde flygtninge tilbage der i dag samlet set udgør cirka 20% af befolkningen (Bjelica 2016). Yderligere blev der via FN og regeringen i Kabul opsat programmer for at håndtere det enorme antal af IDP, der udtrykte et stort ønske om at vende hjem til deres lokale provinser (UNCHR 2018). Størstedelen af de tilbagevendte fandt deres hjem i ruiner, bosatte af andre eller blev mødt med nye regler der ikke gjorde retten til deres tidligere hjem legitime (Bjelica 2016).

Den Afghanske regering erklærede i 2001 at alle hjemvendte Afghanere havde ret til at gøre krav på deres tidligere hjem, hvilket i praksis viste sig at være udfordrende at retfærdiggøre via retssystemet. Udfordring i dokumentation af landejer rettigheder havde pre-2001 ikke været normen, hvor en lokal forståelse af hvilket land tilhørte de forskellige familier/klaner for det meste var udokumenteret. Dette skabte store problematikker for tilbagevendte flygtninge, der på trods af ønsket om at vende tilbage til deres hjemsted ikke besad den nødvendige dokumentation.

Flere forsøg på at oprette institutionel kapacitet til at håndtere landejerstridigheder har ikke virket efter hensigten. Dette kan forklares af to årsager. Den første er det tidligere landejerskab var domineret af den lokale interne forståelse for hvilken jord tilhørte hvilke familier. På trods af det ikke var dokumenteret var der en lokal forståelse for hvem ejerskabet tilhørte, hvilket yderligere blev understøttet af den gældende Sharialovgivning. Den anden årsag er at efter Talebans fald, var der uenighed om hvordan jorden skulle fordeles. Den svage magtstruktur hos regeringen, muliggjorde store mængder land kunne fordeles af lokale krigsherre eller korrupte emnbedsmænd. Derfra var det tæt på umuligt for den siddende regeringen i Kabul at dømme stridigheder på baggrund af dokumentation, der ofte var forældet, forfalsket eller ikke eksisterende (Bjelica 2016). Sagerne skulle alle håndteres fra Kabul indtil år 2007, hvor den dømmende magt i dette henseende blev flyttet til de lokale provinseres retssystem.

Generelt eksisterede en problematik om det korrupte retssystem der favoriserede magtfulde grupperinger eller handlede efter egen fortjeneste i vurderingen af landejer rettigheder. På trods af flere politiske og lovmæssige forsøg på at påvirke tilstandene fra hovedstaden, har dette ikke manifesteret sig i provinserne.

Flere større støtteprogrammer forsøgte mellem 2003-2006 at allokere regeringsejet land til IDF og flygtninge. Projekterne var umiddelbart succesfulde i at flytte folk til de pågældene områder og starte bosættelser. Efterfølgende opstod der stridigheder mellem de lokale distrikter, der mente landet tilhørte dem, og regeringen som fortsat kæmpede for at bosætte flygtninge. Projekterne blev til sidst skrottet og i stedet søgte regeringen at flytte de nyligt bosatte folk tilbage til deres originale udgangspunkt (UNCHR 2018).

Distancerne og frustrationen hos de hjemvendte var stor, hvilket resulterede i størstedelen søgte mod andre etablerede områder og bosatte sig. Ofte blev det ikke dokumenteret hvem og hvor disse hjemvendte bosatte sig, men flere studier peger på folk så bedst chance for overlevelse i og omkring de større urbane centrummer (Bjelica 2016).

Korruption og politik

Som pointeret tidligere opstod der i løbet af krigen en række kulturelle møder med en eurocentriske forståelse af Afghansk politik. Udfordringen lå i at forstå forskellen mellem det officielle system, der på mange måder ligner vores herhjemme, og kompleksiteten af Afghaners reelle tilhørsforhold.

Traditionelt har Afghanistan været opdelt i stammer og familienetværk, der har haft en vigtig betydning i strukturen af samfundet (Saltmarshe & Medhi 2011). Som tidligere nævnt var forståelsen af for eksempel jordejerforhold baseret på et tilhørsforhold til enten stammen eller familien. Bureaukratisk var dette sjældent dokumenteret, hvilket ledte til man ofte refererede til lokale grupperinger i stedet (Bjelica 2016).

Gennem mange års kontinuerlig konflikt, har mange Afghanere fundet sig stammeløse, hvilket har resulteret i ustabile tilhørsforhold. Den lange historie domineret af ustabile perioder, har gjort det vanskeligt at skabe et system der stabilt kunne planlægge over længere tidsperioder. Dette kombineret med fattigdom har resulteret i en kulturel og politisk virkelighed, hvor den almene Afghaner ikke har "råd" til at holde med taberen (Kjær 2009). Det svingende forhold kan altså ses som en reaktion på hvem de lokale opfatter som værende den stærkeste part (Saltmarshe & Medhi 2011). Hvem der udgør den stærkeste part er der ingen specifik forståelse af, men besidder ofte karakteristik af at skabe hurtige resultater og bruge vold til at gennemføre de ønskede planer (Saltmarshe & Medhi 2011). Dette fundamentale kulturelle islæt manifesterer sig også i myndighedspraksis, hvor offentlige repræsentanter af regeringen i virkeligheden reelt arbejder for en langt mere specifik gruppering.

I konteksten af det sydlige Helmand har den lange tradition med konflikter mod både imperialistiske magter og lokale konflikter blandt andet for at beskytte opium handlen opbygget en resistent kultur hos Pashtunerne mod invaderende styrker. Dette kan indikere de udfordringer ISAF mødte i forbindelse med deres arbejde med lokale Afghanere og autoriteter.

Økonomi

Ifølge World Population Review estimeres den nuværende befolkning i Afghanistan til omkring 37,2 millioner mennesker. Dette er dog meget usikkert eftersom den sidste folketælling blev foretaget for ca 40 år siden.

Ud af disse bor omtrent 10% i Kabul, der er langt den største by i landet og den eneste med en population over 1 million (Afghanistan Population 2019).

Landets GDP har selvsagt været enormt svingene i løbet af de år krigen har stået på. Ifølge 'the International monetary fund' (2009) der har opgjort beregning af landets GDP i såkaldt 'true GDP growth' i relation til inflationsraten begge baseret på årlig vækst. Denne opgørelse viser hvordan både 'true GDP' og inflation fluktuere kraftigt hen over krigen, men langsomt aftager og stabiliserer de omkring 2018-2019 hvor væksten skydes til at ligge omkring de 3%. Dette stemmer overens med worlds banks data (The World Bank 2019) omkring Afghanistan og passer ligeledes med det forventede, i forhold til hvad teorien beskriver om post konflikt lande.

De store fluktuationer i GDP og samtidig grundlaget for hvorfor denne aftager efter krigen ligger i de mange penge ISAF har skudt i projektet. Eksempelvis har de fire lande der har ydet flest penge i udviklingsbistand til Afghanistan alene i 2013 støttet landet med omkring 34.000 millioner amerikanske dollars (Andersen 2016).

Helmand

Vi vil i dette afsnit gøre rede for Helmand provinsen og de to byer der vil være subjekt for vores analyse, Lashkar Gah og Gereshk.

Helmand provinsen ligger i det sydvestlige Afghanistan og hovedstaden i provinsen er Lashkar Gah, med et areal på 58.584 km² og et indbyggertal på ca. 940.200 (Mansfield 2015).

Provinsen der grænser op til Pakistan og med den største valmue produktion i Afghanistan, var Helmand en af de mest uroplagede provinser i landet ved krigens begyndelse (UNODC 2018). Valmuen har en høj værdi for Taleban, narkogruppinger og andre oprørsgrupper, da den repræsenterer en af de primære indkomster som kan sælges på sorte markeder (UNDP 2014). Valmuen og deraf opium har i de sidste årtier udgjort hovedøkonomien i provinsen, hvilket har formet det sociale og politiske landskab derefter. Sat i en større kontekst udgjorde eksporten af opium i Afghanistan cirka en tredjedel af hovedøkonomien, hvoraf to tredjedele kom fra Helmand provinsen (Schmidt 2009).

Tilgængeligheden af valmueproduktionen kan spores tilbage til 1960'erne, hvor den Afghanske regering i samspil med USAID byggede Kajak-dæmningen i det nordlige Helmand. Dæmningen understøttede Helmandfloden, der gjorde 100.000 hektar land dyrkbart, specielt områderne omkring Musa Qala, Gereshk og Lashkar Gah. Med dæmningen kunne der yderligere understøttes el til den lokale befolkning. Yderligere kom

der i 60'erne en større migration som bosatte sig i det frodige "green zone", der ligger i tilknytning til floden.

Befolkningen er sammensat af et flertal af Pashtuner, et mindre tal af Baluchier i syd og Nalaquiner, der på pashto betyder migrant og er oftes fra de østlige Pashtun stammer. 32 procent er fra Barakzai stammen, 16 procent fra Noorzai stammen, 9 procent fra Alokzai og 5 procent er fra Eshaqzai stammen. Befolkningens er Sunni og Shia muslim (Mansfield 2015). I og omkring Gereshk, samt Lashkar Gah er det primært medlemmer af Barakzai stammen der oprindeligt havde bosættelser. Dette har igennem mange årtier været udfordret af de andre stammer, hvilket har ledt til utallige konflikter og gjort Helmand til en af de mest uroplagede provinser. Som følge af de mange interne konflikter, Sovjets invadering og det politiske regimeskifte til Taleban, har Helmand over mange år set en udvandring primært til det tilgrænsende Pakistan og Iran mod nord (Schmidt 2009).

Lashkar Gah

Lashkar Gah er Helmand provinsens hovedstad og politiske centrum. I byen sad provinsguvernøren som det øverste politiske led i systemet, da den Afghanske regerings ministerier ikke havde nogen permanente tilstedeværelse i provinsen.

På trods af den politiske værdi, var byen siden Talebans fald relativt isoleret fra resten af det politiske system. Som følge af Bonn erklæringen og den nye indsatte regering blev en tidligere krigsherre indsat som provinsguvernør. Han blev udnævnt direkte af Hamid Karzai og det må formodes på grund af hans tætte forbindelse til præsidenten. Provinsguvernøren var en illitterær narkobaron, hvis interesse lå i at tilsikre sin fortsatte forretningsaktivitet i opiumshandel.

Efter både lokalt og internationalt pres blev provinsguvernøren og distriktchefen skiftet ud, med andre individer der var lige så korrupte som forgængerne. Dette var de politiske tendenser over en lang årrække, hvor personlige bånd og tilhørsforhold til stammer havde mere indflydelse, end intentionerne om at skabe en stabiliserende udvikling.

I 2009, efter meget pres fra ISAF, blev Gulab Mangal indsat som provinsguvernør. Mangal blev, fra vestlig side, vurderet som en kompetent guvernør, grundet hans etablering i det politiske system, samt interesse i at udvikle byen som helhed. Hans indsættelse signalerede et skifte i det politiske landskab, der i større grad handlede om at vinde lokalbefolkningen. I den efterfølgende periode intensiverede han samarbejdet med de vestlige styrker, koordineret af PRT.

Udviklingen betød blandt andet et større fokus på at inkludere de lokale i udviklingen, og baserede større sociale udviklingsprojekter på at opgradere eksisterende områder. Dette inkluderer tiltage såsom bedre veje, tilslutning til rent vand, uddannelsesprogrammer etc. (Turkstra & Popal 2010). Den sociale repræsentation viser organiseringen der skal støtte op om et 'multilevel governance system', hvis formål er at udvikle stabilitet i beboelsesområder. Det byggede på en tidligere selvhjælps tankegang, hvor partipatorisk udvikling ikke inkluderede statslige eller kommunale organer.

For at kunne understøtte de sociale netværk og opgraderingsprojekter i byen, blev den planlægningsorienterede kapacitet i Lashkar Gahs administrative system sat på prøve. Her var udførelsen ofte ikke tilstrækkelig i forhold til de politiske og internationale ambitioner, da erfaringen og kompetencerne for arbejdet med bureaukratiske opgaver var mangelfuld. I samspil med den sociale udvikling modtog Lashkar Gahs kommune også støtte til administrative opgaver fra internationale organisationer som ISAF, UN-Habitat og lignende.

Gereshk

Gereshk ligger placeret cirka 60 kilometer nordøst i forhold til Lashkar Gah. Byen betragtes som den økonomiske vigtigste by i Helmand. Dette begrundes med byens placering i forhold til Highway one, som er en ringvej der forbinder alle større byer i hele Afghanistan. De nemt tilgængelige distributionsmuligheder, gjorde Gereshk til det centrale sted at eksportere provinsens opiumshandel fra. Som resultat af dette var byen påvirket af rivaliserende narkogruppinger, der alle søgte at skabe mulighed for at eksportere deres produkt (UNODC 2015).

Gereshk ligger administrativt under provinsguvernørens distrikt, hvilket har hovedsæde i Lashkar Gah. Dog med den traditionelle stærke forbindelse til lokale stammer og de kriminelle grupperinger, bør man i stedet betragte Gereshk som en selvstændig by, der ikke i praksis efterlevede det politiske styres styreform. Sikkerhedssituationen og den politiske stabilitet var derfor markant værre i Gereshk end andre større byer som Lashkar Gah (Andersen, Vistisen & Schøning 2016).

Det manglende tilhørsforhold til det resterende system resulterede også i en afskærelse fra mange tilknyttede statsfunktioner og systemer. Blandt andet var der indtil 2010 intet fungerende retssystem i overensstemmelse med de lovsatte rammer fra den Afghanske regeringen. Dette betød i praksis at den lovgivende, dømmende og udøvende magt lå hos de lokale ledere i byen (Andersen, Vistisen & Schøning 2016).

Som reaktion på anerkendelse af de nedbrudte og afskårne forhold, var en af ISAFs største opgaver i byen at opbygge en stabil myndighedskapacitet (Andersen, Vistisen & Schøning 2016). Et vigtigt element i udviklingen mod stabilisering var at vende de lokale væk fra opiumshandlen og mod andre økonomiske aktiviteter i stedet. Dette blev blandt andet gjort ved at tilbyde uddannelse og materialer til sædskifte, faciliteret af den Afghanske regering og internationale organisationer (Mansfield 2015, UNODC 2018). På trods af en stor indsats mod reducere af opiumshandlen fra byen, udgjorde denne stadig den største økonomiske aktivitet i området mod slutningen og efter krigen (UNODC 2018).

Remote sensing

Afsnittet redegør for remote sensing som metode med formålet af udvide en forståelse for hvordan satellitbilleder bliver taget og hvad de kan for at danne en base for vores arbejde med disse. Afsnittet er skrevet med udgangspunkt i "Compendium in Earth observation & Remote sensing" (Holmes 2019).

Remote sensing er en metode hvor multispektrale radiometre benyttes til at skabe et billede eller en "scene". Dette foregår ved at måle den radioaktivitet der bliver reflekteret fra det pågældende område. Den mest almindelige form for Remote sensing er "Optical remote sensing" der bruger stråling fra solen som basis for målingerne. I forhold til målinger fra satellitter er der her tale om seks trin:

1). Energikilde.

Målingerne er afhængige af en energikilde der kan bestråle målområdet, i forhold til 'optical remote sensing' er der her som sagt tale om solen.

2). Atmosfæren.

Interaktionen mellem strålerne og atmosfæren, både når strålerne fra solen trænger igennem atmosfæren men tilsvarende også når strålerne reflekteres tilbage igennem denne.

3). Interaktion med målet.

Når strålerne fra energikilden rammer målet reflekteres strålerne forskelligt alt efter målet, landoverfladen osv. Alt efter målet bliver dele af strålingen absorberet mens det resterende reflekteres.

4). Måling af energien.

Den elektromagnetiske radioaktivitet der reflekteres bliver opsamlet af en sensor.

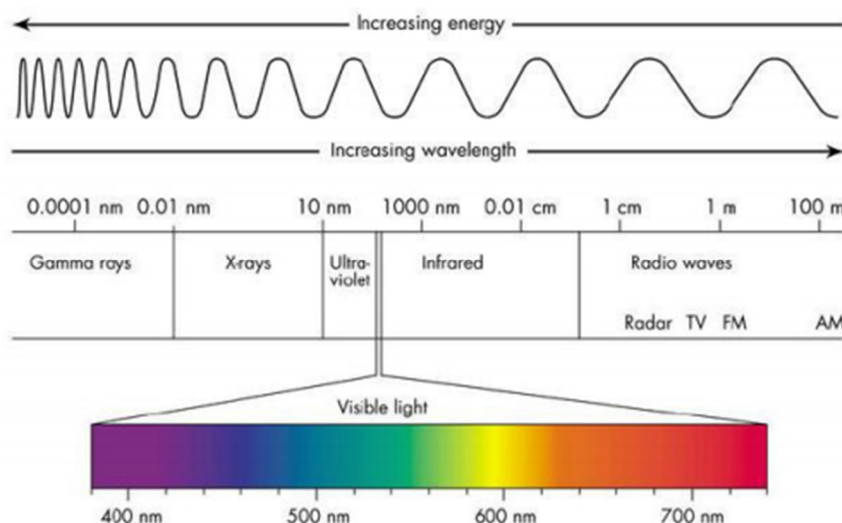
5). Overførsel af data.

Dataene bliver overført fra sensoren til en bearbejdningsstation på jorden hvor dataene bliver omdannet til forskellige digitale billeder.

6). Analyse af data.

Billederne analyseres med formålet at skabe forskellig viden om målet for undersøgelsen og klargøre disse til videre anvendelse.

Den omtalte energi fra solen kommer i form af elektromagnetiske bølger af radioaktivitet der består af et elektrisk felt og et magnetisk felt som danner fluktuerende bølger omkring radioaktiviteten. Disse felter bevæger sig med lysets hastighed og bliver defineret af to elementer, navnlig bølgelængde og frekvens. Bølgelængden vil sige det mellemrum der er imellem at bølgen fluktuere til dets maksimale udbredelse indtil den når dette yderpunkt igen. Frekvensen referere til mængden af disse udsving per sekund. Spændet af frekvenser af elektromagnetiske bølger udgør det Elektromagnetiske spektrum der opdeles i forskellige segmenter og kaldet "bands" alt efter bølgelængde.

Billede: 1 Illustration af bølgelængder

Optical remote sensing benytter sig som sagt af målinger af det stråling fra solen der bliver reflekteret tilbage fra det belyste.

Dette betyder at atmosfæren har en betydning for de solstråler der bevæger sig igennem denne. Denne effekt kaldes 'scattering'. Her er der tale om tre forskellige typer, navnlig Rayleigh, Mie og 'non-selective'- scattering.

Rayleigh scattering opstår når bølgelængden er større end de molekyler og partikler den kommer i kontakt med, denne scattering er hvad der resulterer i at himlen fremstår som blå. Mie scattering forårsages af partikler i den lave atmosfære der er „større end bølgelængden. Denne scattering er hvad der eksempelvis får skyer til at fremstå som hvide.

Den sidste type scattering (non-selective) opstår i den lave atmosfære når partiklerne er meget større end bølgelængden og kan forårsage 'haze' på billederne.

Grundet disse effekter er det kun visse 'bands' af bølgelængder der kan bruges i forhold til at observere jordens overflade, disse kaldes 'Atmospheric Transmission Windows'.

I praksis betyder dette at visse bands, navnlig det synlige og infrarøde er egnede til at observere klodens overflade mens andre er bedre til at undersøge atmosfæren.

Forståelse af de forskellige bands er væsentligt i forhold til bearbejdning og analyse af satellitbilleder. De forskellige satellitter opfanger billeder i et bredt udvalg af forskellige bands. Der kan dermed produceret et billede for hvert band den pågældende satellit er sat op til at kunne opfange, disse kan herefter enten frembringes hver for sig eller kombineres i et såkaldt 'multispektralt billede', alt efter hvilket formål billederne skal bruge til.

I forhold til visualiseringen af billederne bliver et billede fra et enkelt band, kaldet et 'single-band image' som hovedregel repræsenteret som et grey-scale image. Det vil sige at hver pixel på billedet bliver givet en værdi og en nuance mellem sort og hvid efter intensiteten af den stråling der er blevet målt på dette punkt. Dermed vil de steder der har reflekteret mest stråling lyse mest op.

Op til tre bands kan også sammensættes til et RGB billeder og danner derved et farvet multispektralt billede hvor intensiteten af hver farve viser intensiteten af lyset reflekteret i det pågældende band. Det mest almindelige og simple eksempel på dette er et såkaldt 'True Colour Composite' Her måles det røde grønne og blå lys der reflekteres fra overfladen og sættes til at vise intensiteten i forhold til deres respektive displayfarve. Dette resulterer i et billede der ligner det man ville se med det menneskelige øje.

Kombineres andre bands til de tre display farver (RGB, rød, grøn, blå) kaldes det et 'False Colour Composite'. Dette kan være nyttigt til at visualisere en række forskellige data. Et godt eksempel på dette fremstår ved en kombination af et infrarødt band displayed som rødt kombineret med det røde og grønne band henholdsvis vist i grønt og blå. Dette resulterer i et billeder der viser vegetation som en klar rød farve. Denne effekt opstår fordi vegetation reflektere særligt meget infrarødt lys. Dette er bare et eksempel på en kombination, da der er mange mere eller mindre nyttige måder at kombinere de forskellige bands a lys på.

I forhold til projektet er der blevet benyttet true colour billeder til at studerer de to byer, Lashkar Gah og Gereshk. Ville man udvide dataindsamlingen til ligeledes at inkludere større mængder af landbruget rundt om byerne kunne det imidlertid være nyttigt at benytte sig at netop denne kombination af false colour billeder.

Empiriindsamling

Afsnittet beskriver processen med at kortlægge Lashkar Gah og Gereshk, hvilke satellitbilleder der er blevet brugt, de problemer der opstod før og i løbet af kortlægningen og de forskellige løsninger der blev fundet til disse problemstillinger.

Billederne

I løbet af processen med at finde brugbare billeder af de to byer stødte projektet på en række problematikker. Der havde været et ønske om at få lov at få adgang til forsvarrets billeder af området men disse forsøg slog fejl.

Parallelt med dette blev der undersøgt muligheden for at finde frem til billeder af byerne gennem google earth engine code editor. Det lykkedes at frembringe en række billeder men det blev imidlertid klart at det ikke var muligt at fremskaffe billeder af en høj kvalitet eller en kvalitet der var bedre end de billeder der allerede forelå på google timelapse. Med undtagelse af de seneste år, disse blev dog ligeledes, ikke overraskende, overgået af billederne tilgængeligt på google maps.

Da projektet drejede sig om at undersøge urban udvikling i helmand er det selvsagt problematisk når billederne fra starten af perioden 2000-2018 ikke tilfredsstillende kan vise enkelte bygninger.

Dette udgjorde den største problematik i vores kortlægning som udgangspunkt, navnlig hvordan vi kunne se forskel på forskellige typer af bebyggelse. Vi havde imidlertid adgang til de nyeste billeder på google maps såvel som dem der foreligger i ArcGis og der var derfor mulighed for at klassificere bebyggelse på disse.

Det blev besluttet at benytte en klassifikation af bygninger med inspiration fra artiklen "Peace Building in Afghanistan through Settlement Regularization" (2010). I artiklen opdeles bebyggelsesprocesser i tre kategorier, navnlig formel, uformel og spontan, de centrale begreber i denne inddeling er henholdsvis: Planlægning, serviceydelse og selve konstruktion.

Formel

Formel konstruktion er bebyggelse der er foretaget under en planlægningsproces i samarbejde med regeringen. Formel bebyggelse består derfor af en proces af planlægning og godkendelse af disse planer, således der medfølger en komplet pakke af infrastruktur og serviceydelser med bygningen som et færdigt produkt. Denne type bebyggelse er typisk standarden i første verdens lande men i udviklings lande som Afghanistan er denne type

bebyggelse uden for økonomisk rækkevidde af størstedelen af befolkningen. (Turkstra & Popal 2010). I forhold til opdelingen af Lashkar Gah definerer vi regeringen som også dækkende det provinciale styre og altså bygninger der formelt er planlagt af en offentlig instans.

Billede: 2 Formel bebyggelse

De formelle strukturer er kendetegnet ved at være meget tydeligt opdelt i blokke omgrænset af vej og med en rimeligt fast struktur. Samtidig er de typisk bygget med let adgang til omkringliggende infrastruktur. På billedet ses fire tydeligt opdelte blokke. Selvom husene er forskellige er de med få undtagelser opdelt på fast inddelte grunde. Derudover er det tydeligt hvordan blokkene er placeret med let adgang til parken i midten.

Spontan

Spontan bebyggelse er den omvendte process i forhold til den formelle. Her bygger folket selv deres beboelse spontant uden at være underlagt en offentlig plan. Beboelsen kan herefter udvidet i omfang og i forhold til adgangen til infrastruktur og serviceydelser efter beboernes finansielle muligheder. I visse tilfælde bliver denne slags byggeri efterhånden formaliseret efter regeringens godkendelse. Dette er dog en lang process og betyder at beboerne i lang tid lever i usikkerhed og typisk under ringe forhold. (Turkstra & Popal 2010) Det spontane bebyggelse er kendetegnet ved, i modsætning til de formelle, ikke at udvise en overordnet struktur og de fremstår derfor som meget rodede. De er desuden ofte placeret i store klumper af bebyggelse uden tanke om adgang til diverse infrastruktur. På billedet ses et område med bygninger der tydeligt ikke er bygget efter en overordnet struktur, vejnettet er snørklet og forvirrende, kun få steder fremstår der hvad der kan sammenlignes med blokke og bebyggelsen er ikke inddelt efter faste grundarealer.

Billede: 3 Spontan bebyggelse

Uformel

Uformel bebyggelse er planlagt bebyggelse der er foretaget uden samtykke med regeringen. I Afghanistan vil dette typisk sige at en privat entreprenør eller krigsherre overtager kontrollen af et stykke land, opretter en plan for bebyggelse på området og derefter sælger eller distribuerer landet til folket. Der bliver ikke som udgangspunkt ydet nogen serviceydelser og udviklingen foregår på samme måde som det spontane bebyggelse. Uformel bebyggelse kan ligesom det spontane senere bliver formaliseret i samarbejde med regeringen men processen er ofte hurtigere end ved det spontane (Abdul & Popal, 2010). Noget af denne definition holder imidlertid ikke i forhold til vores optegnelser af byerne, navnlig at planlægningen bliver foretaget af lokale warlords eller entreprenører. Grundet bebyggelsernes tætte forbindelse med byen forekommer det usandsynligt at dette har fundet sted. Derfor er det vores bedømmelse at når man ser disse strukturer så er der tale om planlægning foretaget af eller efter aftale med de lokale myndigheder men uden tilgang til den samme infrastruktur og det samme niveau af planlægning som det formelle bebyggelse. Det uformelle bebyggelse ligger et sted imellem de to andre bebyggelsestyper. Det er kendetegnet ved at have en forholdsvis fast blokstruktur der tyder på en vis planlægning men uden den mere faste inddeling af grunde som ses på den formelle bebyggelse. Billedet viser hvordan byggeriet er struktureret efter nogle faste linier opdelt af vej, men samtidig kan man se hvordan de forskellige grunde varierer og indenfor blokstrukturen ligner de mere konstruktionen man ser på de spontane byggerier. Derudover er der sjældent infrastruktur tænkt med ind i strukturen af det uformelle bebyggelse som man i kontrast tydeligt ser på det formelle.

Billede: 4 Uformel bebyggelse

Dataindsamlingen

Med denne forståelse af bebyggelsesformer i baghovedet påbegyndtes arbejdet med at oprette en database i GIS der kunne vise denne data visuelt og gøre os i stand til at analysere på udviklingen af byen og de forskellige bebyggelsestyper i den.

Databasen består grundlæggende af 7 forskellige elementer, de tre bebyggelsestyper og følgende:

Bygrænsen

Denne blev som udgangspunkt hentet fra google maps og derefter tilpasset en smule efter hvordan landskabet så ud på de nyeste satellitbilleder vi havde til rådighed. Den er hovedsageligt lagt efter Helmand floden og hvor beboelse går over til en stor koncentration af landbrug. Landbruget omgrænser byen og strækker sig langs floden hele stykket til Gereshk og det kan derfor være svært at definere hvad der hører til hvilken by. Da vores fokus lå på bebyggelsen blev der set bort fra denne overvejelse og lagt fokus på den egentlige by.

Vejnettet

Data om små dele af vejnettet forelå i forvejen på en online database og brugte denne data som udgangspunkt for at indtegne det resterende vejnet. Ideen var at indeksere forskellige vejtyper og samtidig bruge nettet til nemmere at afgrænse polygonerne repræsenterende bebyggelsen. Efter at have indekseret det nordlige Lashkar Gah gik vi imidlertid væk fra optegnelsen af vej, da vi bedømte at det i forhold til omfanget af arbejdet ikke tilføjede noget betydeligt til vores analyse af bebyggelsen. Til videre arbejde kan det være nyttigt at

fortsætte optegningen af vejnettet med henblik på at analysere infrastrukturen yderligere. Det var ikke muligt at skelne veje på de ældre satellitfotos og vi kunne derfor ikke på samme måde datere vejnettet præcist.

Landbrug og diverse infrastruktur

De sidste to er primært inddelt til at dække de resterende elementer af byen og med potentiale for videre opdeling og klassifikation af byens infrastruktur.

Alle disse forskellige classes blev sat op til at indeholde data for typer, antal bygning, placering, areal og datering.

Efter at have færdiggjort indekseringen af det centrale og nordlige Lashkar Gah blev det imidlertid besluttet ikke længere at optælle bygninger. Grundlaget for denne beslutning var tredelt. Det blev vurderet at denne optælling ikke var præcis nok og desuden kunne give et fejlagtigt billede eftersom vi igennem vores metode ikke kunne tage højde for hvordan bygnings tætheden af et område ændrede sig over tid. Samtidig gav det bedre mening simpelthen at bruge arealet af bebyggelsestyperne i stedet.

For at imødekomme den omtalte problemstillingen med ældre satellitfotos begyndte vi med inddelingen på de nyeste billeder vi havde til rådighed. Det er usandsynligt at de grundlæggende bebyggelses strukturer beskrevet ovenfor har ændret sig betydeligt henover perioden, visse steder er måske blevet formaliseret men selve bebyggelses strukturer ændrer sig ikke med mindre bebyggelsen bliver lagt helt om. Derfor fandt vi det tilstrækkeligt at inddele bebyggelses klassifikationen for 2018, samtidig med at vi optalte mængden af huse i hver blok, denne data er lidt mere usikker men vi mente det var fornuftigt at have optællingen med.

Efter indekseringen blev de ældre fotos gennemgået og daterede efter hvornår bygningerne blev synlige første gang. Dette gav os et rimeligt præcist billede af byudviklingen og gjorde os i stand til at fremstille og visualisere vores data i forhold til hvad vi kan læse om emnet. Her var især to emner interessante at belyse ved at analysere den samlede data, navnlig væksten af de forskellige bebyggelsestyper ved hvert givent tidsinterval og procentdelen de forskellige bebyggelsestyper udgør af byerne.

Visualisering

Dette afsnit beskriver processen med at oversætte det indsamlede data til kort og grafer der overskueligt kan videreformidle den data studiet af satellitbillederne har frembragt.

For at visualiserer dataene blev der opsat to kort og to grafer for henholdsvis hver af de to byer. For at vise udviklingen af byerne var det væsentligt at visualiserer to aspekter, navnlig fordelingen af bebyggelsestyper samt udviklingen i byens profil og udstrækning hvert interval. Visualisering af udstrækningen blev opnået gennem et gradueret kort opsat således at man for hvert tredje år kunne indikerer udstrækningen med en farve. På den måde kan dette kort viser udviklingen i samme billede frem for at måtte ty til en række af billeder. Ulempen ved dette valg er at det kan være sværere at aflæse udstrækningen for et bestemt år uden at nærlæse kortet men vi valgte dette så kortene lettere kunne ses i sammenhæng. Det andet dataelement der var væsentligt at vise var fordelingen af de forskellige bebyggelsestyper. Til dette formål blev der opsat et kort der er farveopdelte ud fra de forskellige bebyggelsestyper, dette kort kan dermed vise lokationen af bebyggelsestyperne mens de to kort når de læses sammen kan vise hvornår de pågældende klumper af bestemte bebyggelsestyper kom til.

Graferne er sat op med henblik på at kunne vise interessante detaljer om vores data således at de kan bruges i vores analyse til henholdsvis at tolke ud fra og sammenligne med den øvrige viden og teori om emnet.

Her blev der udpeget to aspekter der var væsentlige at drage ud. Disse bestod af en nærmere visualisering af byens vækst og en visualisering af fordelingen af de forskellige bebyggelsestyper indbyrdes. Data fra kortlægning blev eksporteret til excel og overført til programmet Tableau der blev benyttet til at opsætte graferne.

Med henblik på at belyse det første aspekt blev der udarbejdet et søjlediagram der viser den procentvise stigning for hvert interval i forhold til byens totale vækst over perioden 2000-2018. Dette søjlediagram er desuden inddelt således at man kan se andelen af de enkelte bebyggelsestyper i væksten. Dette vil sige at diagrammet kan vise interessepunkter i dataene i forhold til fordelingen og mængden af vækst der er kommet til i et givent interval. Dette sætter os i stand til lettere at inddrage dataen i analysen og sammenligne den med den øvrige viden om emnet.

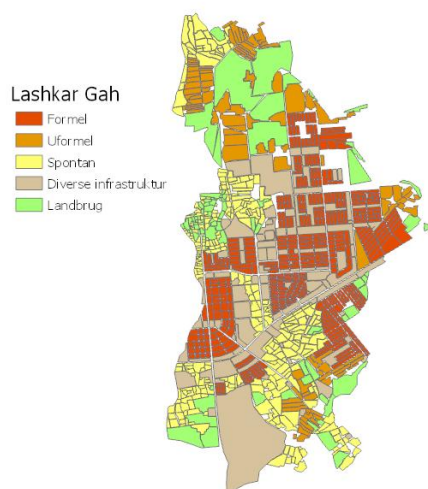
For at visualisere det andet aspekt blev der opsat et kurvediagram med en kurve for hver bebyggelsestype. Kurverne viser udviklingen i det procentmæssige areal som den pågældende bebyggelsestype udgør for et givent år. Sammenlagt demonstrere kurverne forholdet imellem de forskellige bebyggelsestypers fordeling. Man kan på den måde ud fra diagrammet tolke på hvilke bebyggelsestyper der kommer til på bekostning af andre, samtidig med at diagrammet stiller skarpt på fordelingen i år 2000 kontra den i 2018.

Analyse

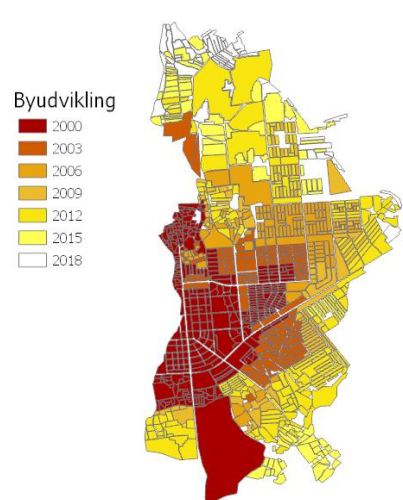
Følgende afsnit beskriver vores bearbejdning og analyse af den data der blev indsamlet i forbindelse med kortlægning af byerne Lashkar Gah og Gereshk. Analysen er opdelt i tre dele. De første to fokuserer på henholdsvis Lashkar Gah og Gereshk mens den sidste samler op på analysen og sætter de to byer i relation til hinanden.

Lashkar Gah

Kort 1 og 2 herunder viser henholdsvis Lashkar Gah opdelt efter bebyggelsestyper og efter byens udvikling over tid. Ser man på projektets udgangspunkt i år 2000 kan man se at byen bestod primært af formel bebyggelse og spontane elementer se graf 2. Her bør der naturligvis gøres opmærksom på byens grundlæggende struktur eksisterede før år 2000. Med en følgende stigning af bebyggelse i formelle og spontane bygningsstrukturer udvider byen sig fra sit oprindelige udgangspunkt. Det betyder, ikke overraskende, at byen fortsatte formelle struktur bliver bygget i sammenhæng med det allerede eksisterende, og de spontane strukturer ligger i isolerede områder i tilknytning til byen. I perioden 2000-2003 efter Talebans fald kom den første returnerende migration mod Afghanistan, hvilket vi formoder er de første bebyggelser vi kan se i 2003 på kortet. Hertil er det interessant at bebyggelsen er domineret af formelle og spontane bebyggelser, hvilket kan indikere to slags migrerende grupperinger til byen. Folk med økonomiske fornuftige midler og fattige Afghanere.

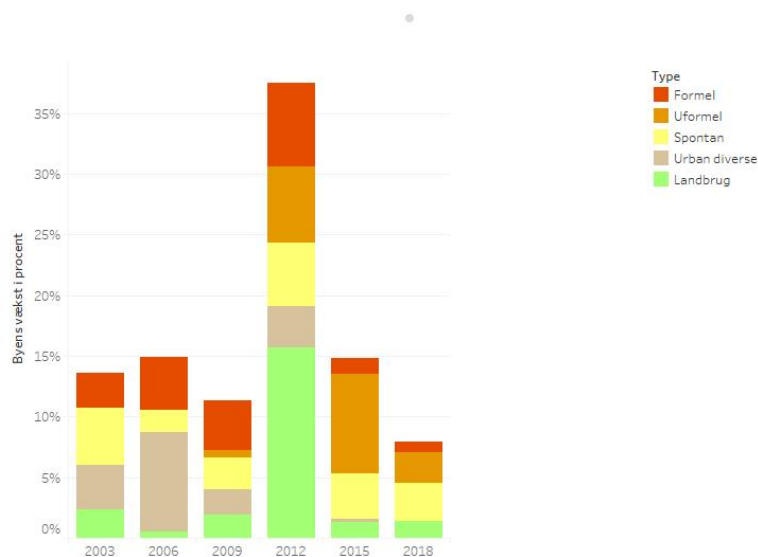
Kort 1 Bebyggelsestyper

Kort 2 Byudvikling over tid

Omkring de spontane boligområder kan også ses en stigning i mængden af landbrug, hvilket indikerer en øget aktivitet af landbrug i området. Mest sandsynligt er det de fattige migrerende som opsætter deres levestandard i nærheden af deres bosted. Dette ses ikke som nogen undrende udvikling, da størstedelen af Helmands befolkning er bønder og den tætte beliggenhed til floden, gør det nemmere at grave kunstige kanaler som kan understøtte landbrug.

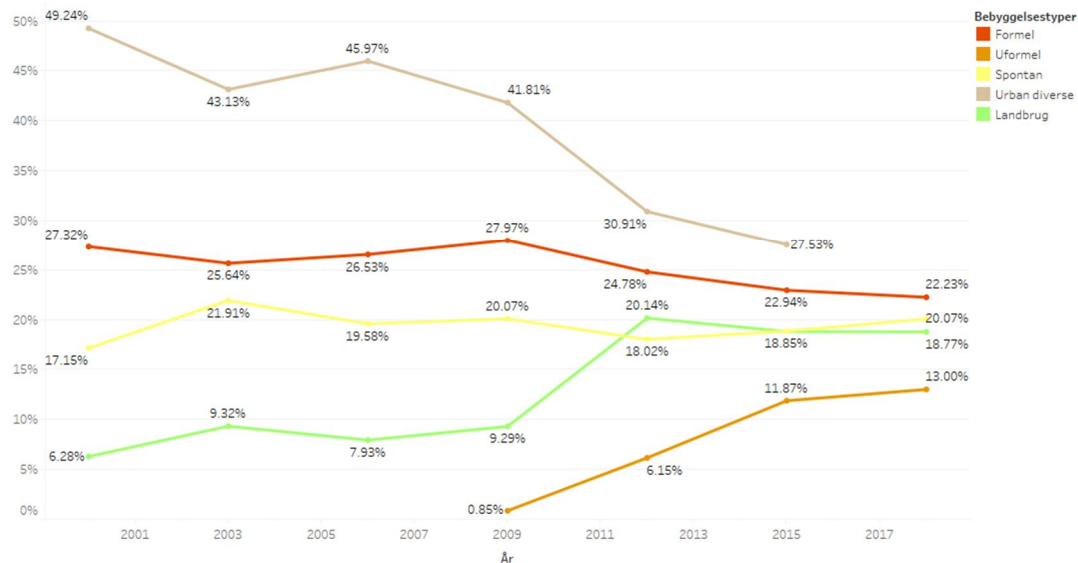
Lashkar Gah procent vækst af bebyggelse

Graf 1 Lashkar Gah, Byens vækst

Ser man på udviklingen som vist på graf 1 og 2 (skal navngives) kan man se at denne tendens fortsætter rimeligt uforstyrret mellem 2003 og 2009 med enkelte undtagelser og en smule variation i bebyggelsestyper. Dog er det bemærkelsesværdigt at diverse urbane infrastrukturer bliver udfyldt i relation til beboelse, hvilket indikere aktivitet og liv i byen der manifesterer sig som en række synlige aktiviteter. Herunder kunne vi identificere markeder, produktionsfaciliteter og andre uidentificerede mindre bygninger komme til syne.

Fordelingen af bebyggelsestyper i procent

Graf 2 Lashkar Gah, fordeling a bebyggelsestyper

Det er vigtigt at gøre opmærksom på at denne udvikling sker på trods af voldelige konflikter og ustabil politisk styre. En jævn vækst og dermed et vist niveau af migration er på den måde forholdsvis overraskende i sig selv. På trods af her er en kontinuerlig og stabil urban udvikling, er det vigtigt at understrege byen ikke går i stå. Pull effekten i denne periode kan skyldes to overordnede forhold: (1) Operation enduring freedom og efterfølgende ISAF havde stor kinetisk aktivitet i landområderne omkring Lashkar Gah, men færre kampe i selve byen, hvilket kan have gjort det mindre attraktivt at bosætte sig i landområderne. Det er svært at sige præcis hvor de migrerende kommer fra, idet en stor del af migrationen i hele Afghanistan er udokumenteret. Statistikker indikerer størstedelen af migranter til urbane områder i Helmand enten kommer fra Pakistan eller andre provinser i landet som IDP (UNHCR 2018, Bjelica 2016). Litteraturen peger yderligere på at lokale i landområder enten blev boende på deres respektive jord eller flygtede over længere afstande (læs; ud af provinsen eller landet) for undgå voldelige konflikter (Bjelica 2016). (2) Som følge af det skiftende styre opstod en række processer der krævede en øget arbejdsstyrke. I det arbejdsstyrken kun i mindre grad kunne hentes internt fra byen, præsenterede dette jobmuligheder hvilket i stor grad har tiltrukket flere fattige Afghanere. Til at håndtere dette i det politiske centrum, kan et behov for personer til håndtering af opgaver med "højere" kompetencer også identificeres. Blandt andet i koordinering mellem forskellige myndighedsled og lokale projekter (UNDP 2009, UNDP 2014).

Da ISAF kom til Helmand provinsen i 2006, kan vi som nævnt se en fortsat udvikling af tidligere tendenser. De første par år, hvor ISAF primært fokuserede på at fordrive Taleban fra provinsen er bebyggelses tilvæksten den samme. Det største udsving i disse år er tilblivelsen af de første uformelle strukturer.

Det skal nævnes at selvom det største areal er dækket af formel bebyggelse betyder det ikke at de repræsenterer det største indbyggertal. Ved optællingen af huse i det centrale og nordlige Lashkar Gah var det tydeligt at bebyggelsestætheden var mange gange større ved den spontane bebyggelse end den formelle. Præcis hvor meget større indbyggertallet er i den spontane bebyggelse kan ikke siges med sikkerhed, men det virker rimeligt at formode at størstedelen af befolkningen bor i denne type bebyggelse. Dette taler endnu en gang ind i narrativet om den migrerende del til byen er domineret af de to tidligere nævnte segmenter. Fattige folk der typisk bosætter sig i spontane opsatte boliger er ofte afhængige af deres egne og det nærmeste netværks kundskaber til at bygge disse huse, og folk med økonomiske midler til at bosætte sig under bedre forhold. Via satellitbilleder fra 2018 kan det tydeligt ses hvordan spontan bebyggelse variere markant i størrelse og kvalitet fra hus til hus.

Mellem 2009 og 2012 eksploderer byens vækst. Det er bemærkelsesværdigt at de to hidtil mest udbredte bebyggelsestyper, dvs de formelle og de spontane kun har en relativt lille stigning i deres vækst. Størstedelen af væksten mellem 2009 og 2012 er derimod udgjort af uformel bebyggelse.

Samme periode er mængden af landbrug ligeledes eksploderet indenfor bygrænserne. Dette rejser spørgsmålet om tilvæksten af uformelle strukturer kan være sammenhængende med landbruget. Hvilket understøttes af det uformelle bebyggelses placering på kortet i relation til landbruget.

I denne periode sker to vigtige ændringer i de lokale forhold, der tydeligt afspejles i grafen: For det første bliver 'COIN' strategien Coin bliver iværksat som den overordnede strategi for ISAF. Som beskrevet tidligere betyder dette at PRT og andre genopbyggende elementer får markant flere midler til at gennemføre projekter til fordel for lokale beboere. For det andet yderligere sker der et lokalt politisk skifte med Gulab Mangal der har tidligere erfaring som guvernør og intensivere samarbejdet med de vestlige styrker.

I forhold til tidligere år stiger den uformelle bebyggelsesstruktur, hvilket er som et resultat af den fortsatte migration til området og PRT's QIP strategi. Intentionen om at skabe hurtige synlige projekter er tydelig at se blev investeret i beboelse og tilhørende landbrug, for at stimulere den lokale økonomi (Dressler 2011, Pritchard and Smith 2010). Landbrugets beliggenhed i relation til den uformelle og spontane bebyggelser indikere igen det tilflyttede segment. Ved at producere deres økonomiske aktiviteter i nærheden af deres hjemsted, reduceres transporttid og omkostninger i produktion. Den socioøkonomiske praksis er med

til at forme de spatiale forhold som kan ses i det nordlige og sydlige dele af byen. Den kaotiske struktur af spontane bebyggelser tegner et billede af mangel på planlægning og i forlængelse deraf kontakt med de lokale myndigheder. Med dette skal forstås de nytilkomne slutter sig til allerede etablerede grupperinger og danner netværk i deres respektive del af byen.

Dog indikere de uformelle og spontane bebyggelser også et øget pres på de lokale myndigheder. På trods af en stor tilvækst i formel bebyggelse, er de uformelle og spontane strukturer et tegn på minimale kommune og lokalplaner, til at understøtte de hurtigt implementerede planlægningsfaser mellem ISAF og Lashkar Gahs myndigheder. De uformelle strukturer kan ses som et kompromis mellem bystrukturen der ses ved det formelle bebyggelse og behovet for at huse migranter med ringe økonomisk muligheder. Det er i særdeleshed Lashkar Gahs nordlige og sydlige grænser der bliver strukket ud, hvilket ligger i tæt tilknytning til Helmand floden. Bosættelser i dette område, vil markant øge mulighederne for adgang til vand, hvilket er en nødvendighed såfremt lokale myndigheder ikke kan levere. I dette ligger en implicit forståelse i manglen på tilslutning til basal infrastruktur som vand og el (Turkstra & Popal 2010).

Migrationen fortsætter i denne periode med massive bevægelser af både flygtninge og IDP'er. Pull effekten til byen her kan dog tolkes på flere måder. For det første kan det politiske skifte tiltrække folk der bevæger sig efter det politiske landskab, hvor de tror på de bedste levevilkår vil opstå. IDP'er der for eksempel er flygtet fra politisk forfølgelse kan være mere tilbøjelige for at vende tilbage som led i det skiftende politiske landskab. Det er vigtigt i denne kontekst at brede vores blik ud fra en traditionel forståelse af politik, da her er tale om mere end blot skiftet fra Talebans diktatur under Sharia Lovgivning til demokratisk styre. Med den høje korruption har guvernører, distriktsleder og lignende en stor rolle i hvilken politik der bliver ført i de specifikke provinser og hvem der bliver inkluderet i processen. Et skifte i provinsguvernør som det blev set i 2009, hvor Gulab Mangal med erfaring fra andre distrikter og reduceret tilknytning til lokale grupperinger, havde stor betydning i distanceringen fra Taleban og kriminelle netværk.

For det andet kan det tættere samarbejde med vestlige styrker bedre formidle IDP programmer som opsat via UN-Habitat. Litteraturen fortsætter dog noget vagt i forhold til specifikke tiltag der kan pege mod en højere migration til Lashkar Gah end tidligere. Dog må det formodes at være en kombination af de investeringen i beboelse og stimuleringen af økonomisk aktivitet, der får folk til at flytte til byen.

I samspil med de pull faktorer der gør at folk flytter til byen, eksisterede der også en række push faktorer i landområderne, hvilket yderligere kan understøtte folk vælger at flytte til byen. For at beskytte udviklingen i Lashkar Gah, blev ISAF tropper placeret i en "skærm" rundt om byen. Dette betød at der i perioden stadig var kinetisk aktivitet, i særdeleshed omkring

FOB'erne ude i og ved landområderne. Yderligere gjorde ISAF's reducerede mobilitet og faste positioner at Taleban overgik til at placere langt flere Vejsidebomber (IED) end tidligere (Soria 2014). I modsætning til ildkampe, differentiere en IED ikke mellem ven, fjende eller civil. For de lokale i landområderne betød dette en øget fare i bare at bevæge sig på deres marker. Den høje IED-trussel der eksisterede som reaktion på ISAFs faste positioner, taler bestemt for en push faktor væk fra landområderne. Yderligere kan sikkerhedssituationen i Lashkar Gah også tale for de nye marker inde for byens grænser. Disse marker var ikke påvirkede af IED'er hvilket betød en mere stabil økonomisk aktivitet for de lokale.

Ligeledes fortsætter tendensen de næste år med lavere tilvækst af formelle strukturer hvilket tyder på en ny tilgang til udvidelse af byen hvor mere formelle strukturer er opgivet til fordel for mere uformel konstruktion.

Vi ved grundet byens store tilvækst i beboelsesområder over årene at der kommer mange mennesker til byen. Derfor er det bemærkelsesværdigt at tilvæksten af spontan byggeri forholder sig rimeligt stabil mens det uformelle stiger kraftigt på bekostning af tilvæksten af formelle strukturer der falder drastisk. På graf 2 ses fordelingen af bebyggelsestyperne over perioden. Her kan man se hvordan det uformelle byggeri bare i løbet af perioden 2009-2018 er steget til at dække over halvdelen af det tilsvarende areal dækket af det formelle.

Forudsætter man at denne udvikling fortsætter vil udbredelsen af det uformelle byggeri overstige det formelle inden for et par år.

Det betyder at størstedelen af de nytilflyttende mellem 2012-2018 bosættes i uformel bebyggelse. Dette tyder på en anerkendelse af at det ikke kan svare sig at udvide det formelle byggeri yderligere til fordel for at bosætte de nytilflyttede på en mere uformel vis.

Dette giver god mening hvis ønsket er senere at formaliserer byggeriet eftersom man kan bosætte de indbyggere, der ikke har råd til at bo i de formelle byggerier, i de uformelle der er langt nemmere at formaliserer i forhold til det spontane. Dette ville ligeledes forklare hvorfor mængden af spontant byggeri ikke stiger yderligere mellem 2012-2018.

I Lashkar Gahs fysiske udvikling havde vi inddelt kategoriseringerne som en homogen størrelse, hvilket vi må erkende kun repræsentere en del af virkeligheden. På de nyeste satellitbilleder fra 2018 kan blandt andet identificeres en forskel mellem tidligere og nyere spontan bebyggelse. Dette taler ind i opgraderingen af etablerede husstande COIN forsøgte at facilitere gennem sin strategi. Blandt andet har PRT, FN, ISOCORP og lokale myndigheder gjort en indsats for at inddele byens segmenter i områder, hvor netværk kunne dannes (Turkstra & Popal 2010, UNHABITAT nd., Andersen, Vistisen & Schøning 2016).

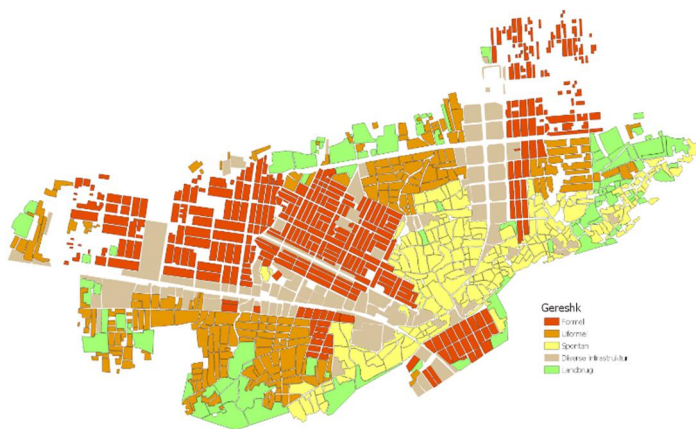
Disse netværk skulle i samarbejde med lokale myndigheder identificere og udvikle det lokale område, så den fattigere del af befolkning kunne inkluderes i statens sociale og infrastrukturelle services.

Billeder fra udviklingsrapporter af de inddelte zoner viser dog en favorisering af uformelle

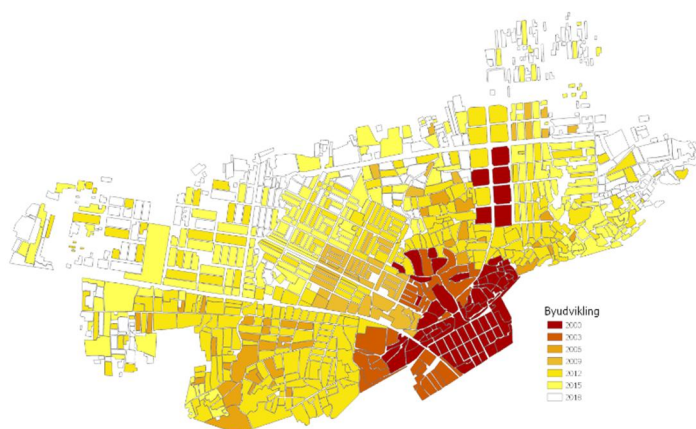
strukturer og reduceret interesse for spontane (Turkstra & Popal 2010). Dette kan blandt andet være forceret af ISAF's involvering i projekter. Distributionen af udviklingstiltag kan derfor være blevet påvirket af den vestlige økonomiske prioritering af hvor udviklingsmidler skulle fordeles til.

Gereshk

Kort 3 og 4 viser Gereshks udvikling over tid såvel som byens fordeling af bebyggelsestyper. I modsætning til Lashkar Gah, der primært bestod af formel bebyggelse, var Gereshk som udgangspunkt primært udgjort af spontan bebyggelse som vist på graf 3. Byens udgangspunkt er ligesom Lashkar Gah udgjort af en kerne af formel bebyggelse hvorfra byen spredes. Her er der dog som udgangspunkt tale om en tilvækst af spontan og uformel bebyggelse, mellem 2000 og 2006, og kun en meget lille tilvækst i formel bebyggelse mellem 2000 og 2006.

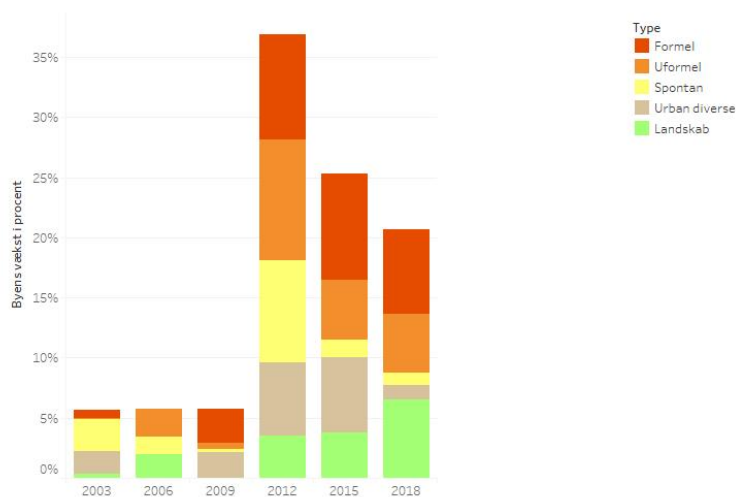
Kort 3 Bebyggelsestyper

Kort 4 Byudvikling over tid

Grundlæggende er byen en handelsby, hvor der primært blev handlet med landbrugsvarer og tekstiler. Yderligere fungerede byen også som distributionscenter af opium fra de lokale landbrugsområder til andre provinser (UNODC 2018). Gereshk ligger placeret i forbindelse med Helmand floden og i forlængelse heraf et større landbrugsområde. Vi kan derfor antage at udgangspunktet for demografien i de spontane områder består af landmænd, opiumssælgere/smuglere og produktionsmedarbejdere. Derimod signalere de formelle bebyggelser den centrale distriktsmyndighed, hvilket også kan være beboet af de mere velhavende købmænd eller narkohandlere.

Gereshk procent vækst af bebyggelse

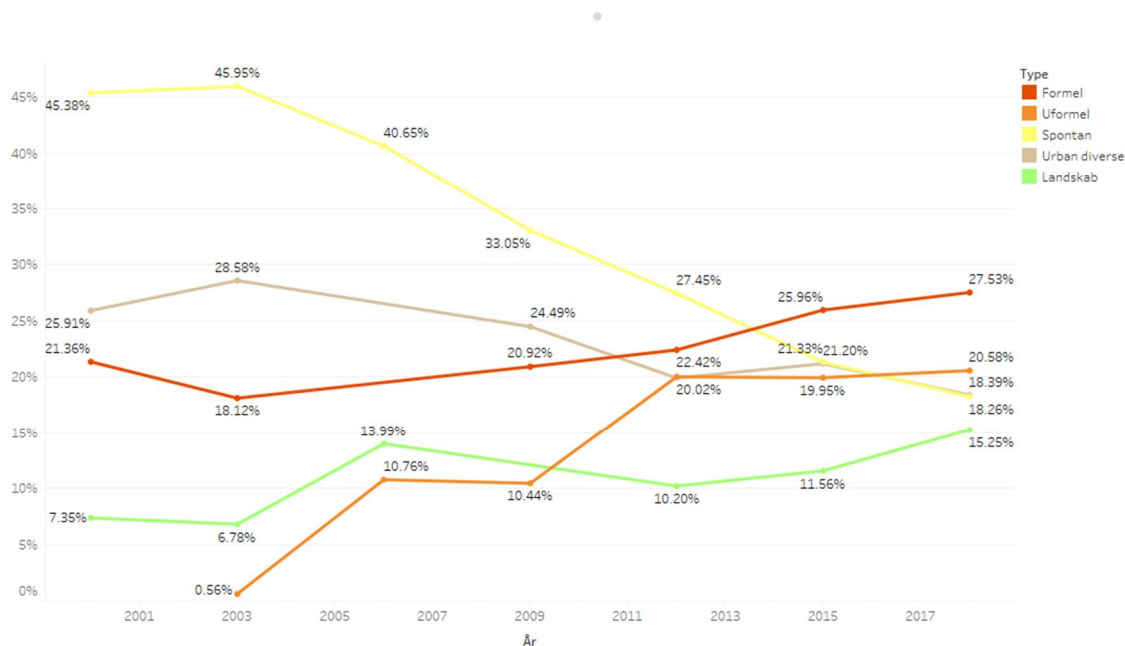
Graf 3 Gereshk, byens vækst

Med Gereshks position i det frodige green zone og centrale opiums distribution oplevede de omkringliggende områder meget hårde kampe, hvilket kan forklare den første tilvækst af spontane byggerier. Push faktoren fra landområder skyldes Amerikanske specialstyrkers offensive strategi mod Talebans økonomi, hvilket lå placeret i og omkring Gereshk. Begge parter havde dog en interesse i ikke at angribe selve byen, da dette ville indebære at effektivt nedbryde Helmands økonomi (Pritchard and Smith 2010).

I de følgende år mellem 2006 og 2009 startede en kraftig ekspansion af formelt byggeri. I forhold til udbredelsen af byen er det interessant af det spontane byggeri så at sige afskærer det resterende formelle byggeri, frem for at det formelle er sammenhængende som man ser det i Lashkar Gah. Dette tyder på at planlægningen for disse formelle strukturer ikke blev lagt i sammenhæng med byens oprindelige struktur.

Indtil år 2009 havde ISAF styrker svært ved at bevæge sig i det østlige Gereshk, på grund af fare for angreb og selvmordsbombere (Schmidt 2009). Taleban og lokale kriminelle gruppers interesse i at vedligeholde kinetisk aktivitet bekræfter endnu en gang byens værdi. Med den østlige del af byen primært beboet af fattige Afghanere i de spontane og uformelle bebyggelser, kan disse områder være nemmere tilgængelige at rekruttere midlertidige kombatanter fra.

Fordelingen af bebyggelsestyper i procent

Graf 4 Gereshk, Fordeling a bebyggelsestyper

Som tidligere nævnt har den Pashtunske kultur et fleksibelt tilhørsforhold og under fattige vilkår var en del af den fattige befolkning mere tilbøjelige til at kæmpe for forskellige grupperinger mod mindre betaling. Disse kombattanter var kendt som "10 dollar Talebans", der relativt nemt kunne skifte mellem rollen som lokal beboer og Taleban kriger.

Pull effekten til Gereshk synes det at være baseret på søgen på den økonomiske stimulering der ses som resultat af det øgede landbrugsareal fra tidligere. Yderligere stimuleres den økonomiske aktivitet via forskellige PRT programmer som tekstilproduktion, uddannelse og konstruktion (Andersen, Vistisen & Schøning 2016, Kjær 2009).

Mellem 2009 og 2012 skete der en enorm udvikling af byen, selvom der er tale om en omtrent ligeligt fordelt vækst mellem de tre bebyggelsestyper er der tale om en enorm udvikling i forhold til det formelle og uformelle byggeri.

Den store ændring i byggeriet skyldes to større faktorer: Den første faktor er at man Ligesom i Lashkar Gah blev der igennem COIN sat fokus på udvikling af byerne, og QIP manifesterer sig tydeligt i de forskellige bebyggelsestyper. Den ønskede strategi om at skabe synlige

projekter, giver i denne periode en stor vækst i alle slags bebyggelsestyper hvilket tegner billedet af en ønsket tiltrækningskraft af alle segmenter. Den anden faktor er at sikkerhedsbilledet har ændret sig i byen markant. Ved oprettelse af blandt andet FOB få kilometer udenfor byen, holdes den kinetiske aktivitet ude i landområdet. Den øgede sikkerhed muliggør at konstruktion og logistiske udfordringer kan blive løst hurtigt og effektivt.

Yderligere kan ses en tilvækst i både diverse urban infrastruktur og landbruget. Dette tyder begge på økonomiske aktiviteter der manifesterer sig synligt i landskabet. På satellitbillederne er det tydeligt at mere liv begynder at eksisterer i gaderne. På trods af billederne ikke er af højere kvalitet til at kunne sige specifikt hvad disse praksisser består af, viser forskellen fra tidligere et mere livligt billede med manifesteringen af diverse aktiviteter der observeres som boder, biler, mindre grønne arealer etc.

Ud fra situationen kan vi sige pull effekterne er byggebranchens jobmuligheder, øget sikkerhed og en generel stimulering af økonomien i byen. Push effekten befinder sig stadig ude i landområderne, hvor IED'er reducere mobiliteten for lokale markant og den fortsatte kinetiske aktivitet gør det mindre attraktivt at bosætte sig i disse områder.

Samme udvikling fortsætter fra 2012-2015, dog reduceres den spontane bebyggelser markant i forhold til tidligere år. Den højeste procentdel bebyggelse er det formelle bebyggelse, hvilket er interessant i forhold til tidligere års migration til området. Selv efter ISAFs exit i 2015 kan vi identificere samme udviklingstendens helt frem til 2018.

Det formelle byggeri der er tale om er imidlertid bemærkelsesværdigt når man observere satellitbillederne fra 2018. Meget af det formelle bygget efter 2012 er kun tomme rammer af mure der er sat op efter en struktur der tydeligt stemmer overens med formel bebyggelse. Vi vurderer efter observation at kun cirka halvdelen af det formelle byggeri konstrueret efter 2012 er blevet bosat.

Dette indikere at være en udviklingstendens igangsat allerede i perioden 2009-2012, hvor COINs økonomiske indskud og pres på at stimulere byggebranchen, har ledt videre til at fortsætte denne udvikling. Yderligere kan dette have resulteret i at der har været en økonomisk gevinst for mere eller mindre korrupte ledere i området, mod at de igangsatte disse formelle byggerier. De tomme strukturer kan dermed ses som et tegn på at meget af byggeriet ikke er bygget med intentionen at fungere som formelle boliger men snarere som en måde for lokale myndigheder at tilsikre international støtte til områder formidlet af ISAF.

Billede: 5 Tomme formelle strukturer

Den formelle bebyggelses beboelseløshed kan understøtte tidligere forventninger og tendenser til de segmenter de migrerende tilhører. Det er derfor langt mere sandsynligt at den fortsatte tilvækst af uformelle bebyggelser mere realistisk repræsenterer den tilkommende migrering. Grundet de mange

konstruktionsprojekter i byen, kan disse individer der tidligere ville have bosat sig i spontane bebyggelser, udnytte den voksende infrastruktur og flytte ind under marginalt bedre forhold i uformelle bebyggelser.

Komparativt - Lashkar Gah vs Gereshk

Vi vil i dette afsnit søge at identificere sammenligninger og forskelle i vores indledende analyse af de to byer.

Begge byers udgangspunkt starter ikke overraskende i relation til Helmand floden. Som så mange andre storbyer udgør floder et udgangspunkt hvorfra landbrug, transport, vand og lignende udgør et essentielt element i understøttelsen af liv i byen. Herfra har en lille kerne af by, primært bestående af formelle og spontane bebyggelser været det centrale udviklingspunkt som byerne er vokset ud fra.

Bebyggelserne signalere en demografisk komposition der kan siges at være relativ identisk fordelt, mellem velhavende og fattige Afghanere. Herunder kan en del af den oprindelige formelle bebyggelse repræsentere de oprindelige myndighedsfaciliteter.

På trods af de arealmæssige forskelle, kan vi se en udvikling i tilvækstprocent der følges ad i begge byer. De tidligere år før 2009 har en lav, men stabil, migrering til byen har primært skabt hvad vi identificerer som beboelsesområder. Dog siger bebyggelsestyperne noget om forskellen i segmenter af migranter i de forskellige områder. I Lashkar Gah tilkommer flere folk med bedre økonomiske midler, end i Gereshk. Da Lashkar Gah er det politiske centrum for Helmand, kan det tyde på tilstrømningen af migranter besidder kompetencer til bedre at trives i urbane miljøer, som for eksempel folk der kan arbejde i myndighedspositioner eller genopbygning.

Gereshk som den centrale handelsby modtager typisk fattige Afghanere. På trods af vi kan identificere pull effekter der ofte ligger under samme kategoriske betegnelser som økonomisk stimulering og jobsøgning, variere disse afhængigt af byernes karakteristik. Her

siger fraværet af det rigere segment en del om byens karakteristik. Dette begrundes med den ustabile sikkerheds- og politiske situation, som resultat af den ekstensive opiumshandel. Vi ser dette som en push faktor for folk med midlerne til at søge sikrere steder med bedre adgang til offentlige services.

I årene efter 2009 eksplodere begge byers tilvækst enormt i forhold til tidligere år. Med ISAFs COIN strategi blev internationale midler væsentligt mere centreret mod byernes udvikling, hvilket tydeligt afspejles i begge byer. PRT havde et bredt fokus på både uddannelse, kapacitetsudvikling og QIP der havde til formål at udvikle byerne som helhed. Dog er der ingen tvivl om forsøget på at stimulere de lokale økonomier via byggebranchen og i forlængelse deraf tiltrække yderligere økonomiske aktiviteter. Yderligere kan udvidelsen af landbruget og diverse urbane infrastrukturer ses som et resultat af investeringer i andre sektorer som mindre forretningslån og uddannelse (SIGAR 2017, Pritchard and Smith 2010). Bebyggelsestyperne bliver i denne og efterfølgende perioder dog sværere at regne med, i det kompleksiteten af den politiske, økonomiske og sikkerhedsmæssige situation forøges. Dette tydeliggøres blandt andet i Gereshk med de mange tomme formelle bebyggelser efter 2009. Gereshk ligger administrativt under provinsguvernørens ansvarsområde. Principielt betyder dette at Gereshks udviklingsplaner, rent politisk, skulle udarbejdes og godkendes af myndighederne i Lashkar Gah (Turkstra & Popal 2010). I praksis beskrives dog en anden virkelighed, hvor de lokale myndigheder i Gereshk selvstændig planlægger og udfører udviklingstiltag med de lokalt tilgængelige midler (Kjær 2009). Distancen mellem planlægning og udførsel bliver dermed reduceret for de lokale myndigheder i at igangsætte projekter som byggerier, der i denne periode har været stor interesse i at finansiere fra ISAFs side. De tomme formelle bebyggelser signalere derfor et større fokus på stimulering af økonomisk aktivitet, end vores tidligere fortolkning af bebyggelsestilvæksten som en respons på migration. Vel at mærke en økonomisk aktivitet til fordel for korrupte myndigheds elementer og derigennem visse lokale kriminelle organisationer.

Vi bør også tage den kontinuerlige kinetiske aktivitet i landområderne i betragtning. Disse er en betragtelig push-faktorer for at migranter ikke bosætter sig der. Dog besidder projektet ikke litteratur til at understøtte dette argumentet, men betragter derimod bebyggelsestilvæksten i de urbane miljøer som de primære recipienter af migrationen. Igennem optællingerne af huse per boligblok i det centrale og nordlige Lashkar Gah, kan vi identificere en markant højere bygningstæthed i det spontane bebyggelse i forhold til det formelle og uformelle. Vi antager at denne betragtning gør sig gældende for de øvrige datasæt. Med dette i betragtning og kombineret med en rimelig antagelse af hvilke sociale klasser der dominere de respektive bygningstyper, kan vi se at den befolkningsmæssige tilvækst i begge byer er domineret af folk med lavere til middel indkomst.

En interessant observation i dette aspekt er at den arealmæssige fordeling stadig er størst i det formelle bebyggelse.

Opsummering

I forhold til den forventede udvikling som beskrevet af den teoretiske tilgang, kan vi ikke blot identificere de forskellige elementer være til stede, men også sammenkoble historien til dataen.

Efter Talebans fald i 2001 antog det internationale samfund at Afghanistan befandt sig i en post-konflikt situation, hvor landet selvstændigt ville overtage genopbygningselementer med relativ lav støtte fra ISAF. I refleksionen over denne strategi, kan vi måle ud fra den tidlige periode i vores datasæt, sige at urbane miljøer i Helmand provinsen udvikler sig langsomt og stabilt. Dette indikere at flygtninge og IDP'er vender tilbage som reaktion på landet går ind i et nyt stadie.

Den internationale manglende anerkendelse af landets egentlige konfliktprægede tilstand kan reflekteres i de urbane miljøers pull effekt, da landområder typisk var præget af større økonomiske, sociale og sikkerhedsmæssige usikkerheder.

Byggesektoren har i begge byer fungeret som vejen til økonomisk stimulering. Dette kan vi se i den kontinuerlige tilvækst af formelle og uformelle bebyggelser over hele tidslinjen. Vi antager i denne sammenhæng at internationale investorer som ISAF primært har haft interesse i at støtte til konstruktionen af disse strukturer, da spontan bebyggelse ofte er foretaget af lokale selv, med de lokalt tilgængelige ressourcer. Mindre støtte til enkelte familier kan naturligvis være gået til disse konstruktioner, men dette forbliver i spekulationer. Udviklingen bliver markant forstærket fra 2009 og frem, hvilket vi udelukkende tilskriver omstillingen til ISAFs COIN strategi. Det målrettede fokus i at udvikle specifikt Lashkar Gah og Gereshk manifesterer sig tydeligt fysisk, hvilket yderligere underbygger påstanden om byggebranchen som stimulering af den lokale økonomi.

Efter 2009 ses også et skift i tilvæksten iblandt bebyggelsestyperne, hvilket er forskellige fra de to byer. I Lashkar Gah kommer en langt højere procentdel uformel bebyggelse end tidligere. Denne udvikling tilskriver vi det politiske og administrative skifte, blandt andet Gulab Mangal repræsenterede, i provinsens hovedstad. Vi formoder med den mere erfarne guvernør og det tætte samarbejde med internationale organisationer, at konstruktionernes formål er blevet forventningsafstemt med den virkelighed af demografisk tilvækst de migrerende personer præsenterer. Dermed skifter fokus til bebyggelse der kan imødekomme de migrerendes økonomiske situation og hvilke services byen kan understøtte.

Modsat ser vi Gereshk, hvor den samme politiske situation ikke fremgår i litteraturen. Her

stiger den formelle bebyggelse, hvilket kunne indikere en tilvækst at folk med bedre økonomiske situationer. Dog kunne de højt opløselige satellitbilleder afsløre en stor del af dette byggeri stadig den dag i dag står tomt. Her kan vi altså fortsat tale om en økonomisk stimulering, men stiller spørgsmålstegn til den politiske stabilitet og sociale sikkerhed i området. Dette begrundes i der fra myndighedernes side lægges større fokus på udførelsen af økonomiske aktiviteter, som ikke understøtter den lokale befolknings behov eller skaber boligsikkerhed, i det migration der indikerer at være overvejende udgjort af migranter af lav til middelklasse økonomisk status.

Diskussion

Følgende afsnit samler op på analysens pointer og kommentere på processen der ledte op til analysen. Herunder en diskussion af kortlægningens rolle i projektet og en opsamling og en diskussion af de underliggende processer der blev tydeliggjort i forbindelse med analysen.

Optegnelsen af byerne

Vores udgangspunkt var en interesse for hvad vi kunne identificere via satellitbilleder og hvordan en sådan opgave kunne foretages. Projektgruppens undersøgelse blev formet efter den generelle sikkerheds og udviklingsteori i konfliktramte områder. Igennem optegnelsen af byens bebyggelsesstrukturer og en efterfølgende datering, kunne vi identificere specifikke fysiske udviklinger og kategorisere dem tidsmæssigt.

Undersøgelsen har bekræftet at ved optegnelser af byen fremstår den urbane udvikling tydeligt. Gennem bearbejdningen af satellitbilleder og litteratur, har vi været i stand til at skabe sammenhængende narrativer om udviklingen i de forskellige perioder i løbet af og efter krigen.

De tomme strukturer i Gereshk repræsenterede dog en problematik i forhold til vores indeksering. Dette var vores opdeling af bebyggelses ikke i stand til at tage højde for og vi kunne derfor ikke vise dette på vores visualiseringer dataen. Da dette var langt henne i processen med indekseringen valgte vi ikke at indtegne det på kortene og i stedet omtale det i analysen, men det illustrerede klart en fejlkilde i vores nuværende indekseringsmetode. I det vi startede med at optegne byen på satellitbilleder fra 2018, var det nemt at identificere de tomme strukturer. Havde vi derimod optegnet byen efter tidligere års satellitbilleder kunne en sådan fejlkilde ikke være blevet opdaget og i forlængelse ville vores tolkning af udviklingen havde set markant anderledes ud. I dette eksempel ville fejkilden betyde en

fejltolkning der beskrev en stor migration af afghanere af højere sociale klasser til Gereshk, som i virkeligheden ikke fandt sted.

Den teknologiske udvikling af satellitbilleder tilgængelige via open source midler, er blevet markant bedre over de sidste 10 år. Et projekt som dette skrevet for 10 år siden ville givetvis ikke have været i stand til at give et lige så beskrivende billede af udviklingen, med samme metodik. Vi må derfor også anerkende at vores datering af bebyggelsen har sine udfordringer i forhold til at sammenligne tidligere års fysiske strukturer.

En interessant observation vi som udgangspunkt ikke havde forventet, var tilvæksten af landbrugsområder i forhold til den spontane og uformelle bebyggelse. Dette har ledt os til at argumentere for i områder som Helmand, hvor den økonomiske aktivitet er domineret af landbrug, har dette en vigtig rolle i opsætningen af vores undersøgelse.

Den nuværende brug af satellitbilleder og opdeling af byen havde som udgangspunkt ikke den store interesse i landbrugsområder men da vi kunne ane deres indflydelse på strukturerne af de to byer blev det klart at dette med fordel kunne inkluderes i videre arbejde med projektet. Skulle man således kortlægge landområderne omkring byerne og undersøge dets udbredelse kunne man med fordel inddrage satellitbilleder inkluderende det infrarøde band som beskrevet tidligere og således rette fokus direkte mod observering af vegetation.

Vores forventninger til økonomisk aktivitet var særlig centreret omkring byggebranchen, hvilket blandt andet formede vores undersøgelse til primært at kigge efter tilvæksten af nye bygninger. Dette fik os til at tænke over ikke blot vigtigheden af landbruget, men også dets spatiale forhold. Det skaber en sammenkobling mellem hvilke sociale klasser af mennesker der bor i de spontane og uformelle bebyggelser og hvordan de er med til at forme byrummet. Dette kan indikere hvordan disse sociale netværk er med til at forme deres produktion og reproduktion der kan knyttes til specifikke områder (Harvey 2014). Med denne udvikling observeret værende stabil fra 2000-2018, forventer vi at udviklingstendensen vil fortsætte og derigennem skabe segmenterede forhold i byen opdelt af fysiske rum.

Det er desuden værd at pointere hvor mange processer og interessepunkter man kan observerer omkring væksten selv med en relativ lav kvalitet af satellitbilleder. Dette er lovende i forhold til evt. fremtidig viderebygelse på projektet eftersom en sådan yderligere undersøgelse potentielt kunne fremskaffe bedre billeder end dem der blev benyttet ift. denne rapport.

De synlige processer

Projektets analyse viste at der i både Lashkar Gah og Gereshk har været en kontinuerlig urban udvikling siden krigens start i 2001. Visuelt er den udvikling vi kan se byggeri. Med dette kan vi udlede en række processer vi antager må være essentielle for byggeriets eksistens, og i forlængelse deraf byggeriets struktur. I forhold til byggeriet kan vi direkte fra satellitbillederne udlede to processer: økonomisk stimulering og migration.

Det interessante i forhold til remote sensing er at vi visuelt kan demonstrere den økonomiske stimulering ved tilvæksten af bebyggelse og landbrug. Den økonomiske stimulering kan tolkes som investeringer foretaget af internationale aktører, lokale myndigheder eller private med henblik på at udvide byens kapacitet, ved enten at skabe plads til en potentielt større arbejdskraft eller økonomiske aktiviteter som landbrug.

I forhold til bebyggelse gør det sig særligt tydeligt i tilvæksten af det formelle og uformelle. Vi tillægger hertil en forventning af konstruktion af disse typer repræsenterer bevægelsen af kapital i forhold til planlægning, materialeanskaffelse og arbejdskraft. Vi tilskriver det spontanes tilvækst som en mindre repræsentation af investering i konstruktion. Som beskrevet tidligere, formoder vi at denne form for bebyggelse udføres af de lokale selv med lokalt tilgængelige ressourcer. På trods af her kan være tale om bevægelsen af kapital, kan det i lige så stor grad ikke være tilfældet.

Det bør dog understreges at vi udelukkende kan identificere den økonomiske stimulering ved investering i bebyggelse og oprettelsen af landbrug. Heri kan yderligere investering eller økonomiske aktiviteter ikke identificeres, som potentielt kan være vigtige i forhold til byens udvikling.

Migrationen fremstår også som en klar proces i tilvæksten af beboelsesområder. På trods af vi ikke fysisk kan se de migrerende komme til området, synes det at være en naturlig sammenkobling i forhold af tilvæksten i bebyggelse. På satellitbillederne kan huse tydeligt identificeres at vokse kvantitativt over tid, hvilket underbygger påstanden om en tilvækst i befolkning. Tilvækstens hastighed signalere at her er tale om personer som ikke har oprindeligt bosættelsesforhold i byen. Dette er dog ikke ensbetydende med de migrerende ikke oprindeligt kommer fra området, men blot inde for vores undersøgte periode har bosat sig i byen. Med tilvæksten i de forskellige bosættelsestyper skabes også en indikation for hvem der kommer til området. Hvis vi trækker på forventningerne om spontane og uformelle bebyggelser primært består af lavere social klasser, kan dette yderligere understøtte sandsynligheden af kategoriske arbejdsområder, der er med til at stimulere den førnævnte økonomi.

En række andre processer som politisk stabilitet, social- eller fysisk sikkerhed, kan dog ikke direkte tolkes ud fra remote sensing. Hertil har det været nødvendigt at reflektere vores indledende analyse med litteraturen, der kan tilføje begivenhed som understøtter ovenstående processer.

De underliggende processer

Som nævnt kan vi fysisk se byerne udvikle sig med bebyggelser og som følge heraf kan vi udlede migration til området har fundet sted. Heri ligger dog et spørgsmål om hvilket der kommer til først. Dette er interessant at stille spørgsmål til, da det vil belyse om hvorvidt byen udvider sig som respons på en øget migration eller om migrationen stiller krav til byen om at udvikle sig. Realistisk set kan vi ikke fuldt ud afdække dette spørgsmål, men blot sige at tilvæksten sker i tandem af hinanden.

Ved at fortolke de forskellige tilvækster af bebyggelsestyper og deres datering, kan vi udlede hvem der kommer til hvornår. De spontane bebyggelser repræsenterer folk der kommer til byen og bosætter sig uden koordinering med lokale myndigheder. Dette kan vi udlede af den nærmest kaotiske byggestruktur der kan ses i de enkelte bebyggelsesblokke, hvori der ikke er taget højde for vejnet og skiller sig markant ud fra de to andre bebyggelsestyper. Disse migrerende er ikke taget højde for i planlægning af byens udvikling og i forlængelse deraf må det formodes at være de dårligst stillede migranter der kommer til disse områder. De spontane områder repræsenterer i større grad den del af migrationen, som de lokale myndigheder som udgangspunkt ikke kan understøtte. Hertil spiller tid også en rolle, da vi kan se blandt andet vejnet blive udvidet i nogle af de spontane bebyggelser, hvilket taler for inddragelsen i myndighedssystemet.

Det uformelle og formelle bebyggelse derimod er mere eller mindre planlagte arealer, som i nogle tilfælde er tildelt den kommende migrerende. Dette taler ind i myndighedernes forståelse af hvem og hvor mange migranter der kommer til området. Vi tolker det som en afspejling af den politiske stabilitet, der er i stand til at håndtere planlægning og understøttelse af de formelle og uformelle strukturer.

Vi kan sige meget lidt om selve de migrerende andet end at formode deres økonomiske og sociale status gennem deres valg af bosættelser. Dokumentation er sporadisk og internationale organisationer anerkender den store mængde udokumenterede migranter (Bjelica 2016, UNHABITAT nd). Yderligere har manglende bureaukratisk praksis fra lokale myndigheder ikke været i stand til at dokumentere hvor migranter kommer fra eller deres tidligere bosætningsforhold. Som beskrevet i det redegørende afsnit, forsøgte regeringen at

tilsikre retten til at gøre krav på tidligere landejerforhold, men i praksis var dette ikke succesfuldt. Derfor kan vi altså ikke sige noget om hvor de migrerende kommer fra, deres tidligere sociale/økonomiske status eller politiske tilhørsforhold.

Arealet af landbruget, samt dets spatiale forhold til det spontane og uformelle byggeri giver en stærk indikation om de migrerendes engagement i den traditionelle økonomiske aktivitet. Vi knytter yderligere landbruget til de to typer bebyggelse i forhold til den tidsmæssige periode disse arealer dukker op. Som følge af bosættelserne har de lokale engageret sig i at forme deres nærliggende rum.

Dataene siger dog ikke noget om hvilket tilhørsforhold landbruget har og vi kan ikke sammenkæde hvor stor en del af den lokale befolkning der specifikt er engageret i disse aktiviteter. Vi forventer dog ud fra den vækst vi har set i landbruget i tilknytning til byen, at landbrugsområdet uden for vores afgrænsning, er vokset i samspil med de andre tilvækster vi har identificeret. Nye tilkommere kan dermed have søgt bosættelser i byen for at benytte sig af de sociale og netværksmuligheder der eksisterer i det urbane miljø, mens at deltage i økonomiske aktiviteter uden for byen.

Det er imidlertid usandsynligt at byerne udelukkende har landbrug som deres primære økonomiske aktivitet. I vores datasæt har vi ikke videre tolket på den diverse infrastruktur, men formoder at heri ligger en række aktiviteter og konstruktioner, der ville kunne understøtte yderligere liv i byen. I forbindelse med COIN blev en lang række uddannelsesprogrammer, mindre forretningslån, jobprogrammer og konstruktionsprojekter igangsat (Schmidt 2009). Hvor vi dog er opmærksomme på disse også fungerer som økonomisk stimuli, kan vi ikke kategorisere disse ud fra tilgængelige satellitbilleder. Ved tilgængeligheden af bedre satellitbilleder eller yderligere fordybelse i litteraturen, kan andre vigtige udviklingsområder identificeres. Herunder er for eksempel forholdet med kvinder på arbejdsmarkedet en vigtig faktor i forhold til både økonomisk vækst og sociale forhold (UNDP 2014).

Igennem analysen blev det klart at både teori, satellitbilleder og litteraturen fortalte den samme historie om byer der ekspanderede sig urbant over den undersøgte tidsperiode. Dog har byernes typer tilvækst vokset forskelligt i forhold til hinanden, hvilket er knyttet til en række underliggende processer også undersøgt. Vi forventer derfor på denne baggrund at byer i Afghanistan under samme forhold kan tilskrive samme udviklingstendens. Vi argumenterer for at på trods af forskellige forhold, har den internationale intervention og Talebans fald fra magten igangsat en række processer, der kan ses i den urbane udvikling. Dette kan blandt andet tilskrives Afghanistans tilslutning til det internationale samfund, der

investerer i de lokale udviklingsprojekter som set i for eksempel COIN (Andersen, Vistisen & Schøning 2016). En anden vigtig faktor er den tilbagevendende migration fra flygtninge der primært har været bosat i Iran og Pakistan over de sidste tyve år (Bjelica 2016).

Den urbane udvikling kan dog ikke forventes at have samme vækstrate i hele landet som det undersøgte område. De store forskelle i både sikkerhedssituation og økonomiske forhold er processer der begge påvirker hastigheden, og heri ligger nogle fundamentale forskelle mellem provinserne i landet. Årsagen til Helmands store uroligheder er som udgangspunkt forårsaget af to faktorer. For det første er det en af de rigeste provinser på grund af opiumshandlen. For det andet har grænsningen op til Pakistan været en af de primære ruter for Taleban og oprører ind i Afghanistan. Derfor har sikkerhedssituationen i større grad været påvirket af uroligheder her end i nord, hvor oprørsstyrker ikke har kunne opholde sig over længere tid.

Yderligere påvirkede ISAFs prioritering også hastigheden af vækst i Helmand provinsen. Som reaktion på den store uro, blev der allokeret langt flere midler til COIN i det sydlige Afghanistan, end for eksempel det roligere nord (Andersen 2016, Pritchard and Smith 2010).

Krigens påvirkning

Efter den militære intervention med operation enduring freedom i 2001, gik der kort tid før det internationale opfattede Afghanistan som et post-konflikt land. Med den tilbagevendende migration som resultat af Talebans fald fra magten, var ISAF og vestlige styrkers indsats fokuseret på traditionelle militære opgaver. De traditionelle sikkerheds- og kampopgaver understøtter i sig selv ikke udviklingen, men skaber ofte pushmekanismer. ISAFs tilstedeværelse i diverse områder har fungeret som en magnet for kinetisk aktivitet og forringelse af levevilkår i det fleste af provinserne, herunder i særdeleshed Helmand (Andersen 2016, Bjelica 2016). På trods af ISAFs tilstedeværelse fra 2006 i både Lashkar Gah og Gereshk, fortsætter den urbane udvikling som de foregående år. Dette indikerer yderligere at den tidlige strategi i sig selv ikke har promoveret eller understøttet nogen yderligere udvikling end den byerne selv har opereret med. Ved ISAFs tilstedeværelse i byerne kunne man dog forvente en intensivering i kamphandlinger, der kunne skabe en push effekt fra byerne. Vi ser dog ikke dette som sandsynligt, da den kinetiske aktivitet som tidligere nævnt primært fandt sted i periferien af byerne og landområderne.

I vores observationer kan den kinetiske aktivitet eller fysiske sikkerhed dog ikke dokumenteres. Som udgangspunkt var dette heller ikke formålet med den valgte remote sensing metodik, men det bør understreges at ISAF baser og FOB ikke lå i vores undersøgte område. Den fysiske sikkerhed i byerne bliver dermed mere abstrakt og i praksis

blev opretholdt via aktiviteter som patruljering, kontakt med lokale borgere og midlertidig strategisk kontrol af områder (Andersen 2016, Dressler 2011). Dette kan forklares med det fjendebillede ISAF opererede med. Taleban, oprører og kriminelle organisationer førte asymmetrisk kamp, hvilket betød de ikke bar uniformer eller var fast bundet til specifikke byer eller steder. Dermed blev det markant vanskeligere at militarisere byen effektivt og for at minimere effekten af kamphandlinger i byen, engagerede ISAFs militære kapacitet sig mod landområdet. Her kunne man føre offensive operationer, der kunne engagere sig i destruktoren eller kontrollen over opiumproduktionen, og dermed svække fjendens økonomiske kapacitet til at fortsætte kampene (UNODC 2015, UNODC 2018, ISAF 2010). Sikkerheden ville med større sandsynlighed kunne afdækkes i en undersøgelse vedrørende krigsrelaterede hændelsers rumlige forhold eller af lokale sikkerhedsforhold, faciliteret sikkerhedselementer som ANA, ANP eller ALP. Yderligere har vi på vores satellitbilleder ikke kunne identificere checkpoints, vejblokader eller lignende, der kunne repræsentere den fysiske sikkerheds manifestation i bybilledet.

I ændringen af den overordnede strategi, præsenterede COIN en indsats, der tydeligt støtter udviklingen positivt. Ved fortsat at holde den kinetiske aktivitet i landområder, holdes push effekterne derude, mens COIN fokuserer på at skabe pull effekter i byen. Strategien må siges at have været succesfuld i vores undersøgelse, da resultaterne viser den intentionerede målsætning. Dette bør dog tages med visse forbehold, da vi ikke kan sige noget om livet i byerne med vores data. I forhold til sikkerheds- og udviklingsteoretiske betragtninger, består udviklingen af langt mere komplekse forhold. Herunder kan vi i særdeles se en mangel på refleksionen af de sociale forhold, som adgangen til el, vand og basale services (læs: hospitaler, skoler, offentlig administration etc.).

Konklusion

Projektet havde som formål at forsøge at besvare problemformuleringen:

I hvilket omfang kan let tilgængelige satellitbilleder kombineret med litteratur omhandlende krigen i afghanistan danne et narrativ om den urbane udvikling i byerne Lashkar Gah og Gereshk og hvilke processer ligger bag dette narrativ.

Med en indeksering af de to byers bebyggelse har projektet skabt et overblik i forhold til bygningstilvæksten og bebyggelsestyper fra perioden 2000-2018. Dette har vist et billede af to urbane miljøer der begge har vokset stabilt, indtil 2009 hvor en kraftig forøgelse over de følgende år finder sted. I fra 2012 og til 2018 aftager denne forøgelse. Indekseringen i samspil med litteraturen skaber et narrativ om byer hvor økonomisk udvikling finder sted og tiltrækker migration. De underliggende processer der støtter op om narrativet, identificeres løbende ved at veje litteraturens historie op mod de forskellige bebyggelsestypers vækst. Herved fremgår ikke blot hvad der sker i udviklingen, men også hvorfor.

Det tydeligste element af vores undersøgelse kommer i form ISAFs implementering af COIN. Det fremgår tydeligt hvor stor indflydelse COIN har haft på ekspansionen af byerne og i det henseende må man ihvertfald for Lashkar Gah sige at byens tilpasning til migrationen. Dog kan man samtidig også se nogle af de problemstillinger der har opstået i forbindelse med denne slags tiltag fra vesten. Idet det samtidig er tydeligt i Gereshk i form af de tomme strukturer der i større grad præsenterer en økonomisk stimulering end en stabiliserende udvikling.

Det er i sagens natur ikke muligt via observationerne og litteraturen at sige noget med en fuldstændig sikkerhed, da dette blot er en repræsentation af virkeligheden. Det er dog lykket at bygge et narrativ op, baseret på mange forskellige elementer der sammenhængende komplementeres af både satellitbilleder og litteratur. Vi anser derfor narrativet som legitimt, da kilder og data peger mod samme udvikling.

I løbet af projektet blev det klart at de enkelte metoder isoleret ofte gav et forvrænget billede af virkeligheden. Det er derfor vigtigt at understrege de underliggende processer for byernes udvikling først kommer til syne ved de to metoders gensidige supplement. Vi ser derfor disse to metoder som gensidigt supplerende til at give et dybere indblik i udviklingen af urbane miljøer i krigsramte områder og de tilhørende processer.

Vi mener derfor der er et potentiale i at benytte denne metode på en større skala. Ved at bygge videre på undersøgelsen af byer i Afghanistan under andre forhold, ville man yderligere kunne understøtte det narrativ vi har beskrevet omkring byernes processer.

Perspektivering

Dette afsnit tænker ud over projektet rammer og kommer med en række bud på hvordan projektet potentielt kunne viderebygges og hvilke overvejelser man kunne have gjort anderledes.

Valg af byer

Vi valgte som beskrevet gennem rapporten at arbejde med Lashkar Gah og Gereshk for at sammenligne forskellige byer i Helmand. Dette gav et godt billede at det skiftende politiske landskab og hvordan dette har indflydelse på byernes struktur. Samtidig må man dog erkende at begge disse byer oplevede massiv tilstedeværelse af ISAF og rapporten kan derfor eksempelvis ikke sige særligt meget om tilstanden i byer hvor tilstedeværelsen var meget lav.

Det forekom os i processen som væsentligt at tage udgangspunkt i to byer med omtrent samme omstændigheder med henblik på at sammenligne disse. Havde omfanget været til det eller skulle man bygge videre på projektet er det imidlertid værd at overveje hvilke yderligere byer det havde været relevante at inddrage. Her foreligger to muligheder der komparativt ville være nyttige i forhold til at fortsætte studiet. Det første ville være at benytte samme metode til at indeksere en eller flere af de byer i det nordlige Afghanistan der var meget mindre ramt af uroligheder for dermed at kunne identificere effekten af urolighederne i Helmand på dets byers vækst. Muligheden foreligger naturligvis også i at inddrage Kabul, men her virker det sandsynligt at omfanget og fejlkilderne i forhold til vores metode ville gøre det problematisk at sige noget sikkert omkring denne. Derfor er bedømmelsen at det bedre kan svare sig at tage fat i mindre byer hvis vækst er mere tydelig og potentielle fejlmarginer mindre. Omvendt kunne man ligeledes have inddraget de byer i Helmand det ikke lykkedes ISAF at få under forholdsvis kontrol i løbet af krigen. Dette ville kunne yderligere illustrere hvor stor effekt ISAFs tilstedeværelse havde på byernes vækst. Her ville byer som Musa Qala og Sangin kunne give et bedre indblik i blandt andet COINs effekt. Det optimale i forhold til videre arbejde med projektet ville naturligvis være at gå i begge retninger og have en tredelt analyse der beskæftigede sig med henholdsvis de fredeligere byer i norden, de mere urolige byer med høj ISAF aktivitet samt dem med lav ISAF aktivitet. Herefter kunne man analysere komparativt på tværs af et bredt spektra af byer og på den måde få en større indsigt i hvad der især kendetegnede de enkelte byers vækst.

Dataindsamlingens potentiale

Dette afsnit skal lægge op til en diskussion af hvad der egentligt ville være muligt med remote sensing i forhold til den undersøgelse projektet har omhandlet uden at tage højde for evt. omkostninger og arbejdsbyrde.

Det er blevet nævnt en hel del gange at projektets undersøgelse blev baseret på en række satellitbilleder af forholdsvis lav kvalitet. Dette har vi været meget opmærksomme på og haft fokus på ikke at sige mere end det vi kan stå inde for vores data rent faktisk kan. Det rejser dog spørgsmålet hvad potentialet i en sådan dataindsamling ville være hvis vi forudsatte at vi var i besiddelse af billeder af byerne med en meget højere opløsning.

For det første ville en meget mere detaljeret indeksering af bebyggelse være muligt. Som projektet er nu er det muligt, med rimelig sikkerhed at bestemme bebyggelsestypen for forskellige blokke af byen ud fra satellitbilleder fra i dag. Men der kunne ligge værdifuld viden i en yderligere indeksering af disse. Følgende elementer ville være mulige opfølgninger på projektet nuværende form.

Som beskrevet har projektet taget udgangspunkt i billeder fra i dag i forhold til dataindsamlingen og derefter så at sige rullet tiden tilbage og dateret dataen efter hvornår konstruktionen kom til. Men som også nævnt betyder dette at vi derigennem ser bort fra videre tilbygning og udvikling af de allerede eksisterende områder.

Med detaljerede billeder fra hvert år ville det give mening at begynde at undersøge strukturernes udvikling hver måned eller år alt efter hvor detaljeret en udviklingskurve man er interesseret i. Som vi skriver ville de overordnede strukturer givetvis ikke ændre sig særligt meget. Men der er flere aspekter af bebyggelsen det ville kunne fortælle meget mere om.

For eksempel ved vi at bebyggelsestyper som de spontane og uformelle måske som udgangspunkt ikke er formaliserede. Men har potentialet for at blive det på sigt. Ser man på gamle europæiske byer ser man ofte boligområder der bærer meget stærkt præg af at være spontan bebyggelse. Men eftersom de har ligget der i meget lang tid er de efterhånden blevet formaliseret med den samme infrastruktur som nyere, mere formelle byggerier og i nogle tilfælde bliver de ligefrem anset som mere attraktive grundet deres historie. Det kunne fortælle meget om byens udvikling at indekserer i hvilket omfang de forskellige blokke i byen fremkommer som værende formaliserede. Dette ville hænge tæt sammen med mængden af infrastruktur. Meget ville ikke være synligt men elementer som gadebelysning, elnet, telefonkabler, kloakdæksler, indkøbscentre, asfaltering og lignende er alle elementer der kunne hjælpe til med at give en tydeligere ide om de enkelte beboelsesblokke niveau af formalisering. Dette ville i gis komme til udtryk som en attribut mere på vores

bebyggelsestyper som man på kortet ville man både kunne graduere bebyggelsen efter graden af formalisering og efter strukturen.

Derudover kunne man fortsætte forsøget med at optælle bygninger og gøre dette for hvert interval. Dette ville gøre os i stand til ikke kun at beskrive byens vækst udadtil men også vise væksten inde i byen eftersom bebyggelsestætheden bliver større. Mere specifikt kunne det eksempelvis bruges i forhold til vores undersøgelse af formelle strukturer i gereshk hvor elementer af disse stod tomt. Her ville det i forhold til væksten være meget mere interessant at have præcis data på hvornår man kan se at strukturerne rent faktisk blev beboet. Således kunne man lettere beskrive væksten uafhængigt af de tomme bebyggelsesstrukturer.

Denne indeksering ville ligeledes give os bedre værktøjer i forhold til at give et bud på tilvæksten af population.

Nogle af vores slutninger er baseret på en hypotese om at det uformelle byggeri i Lashkar Gah er sat op som et kompromis mellem bystrukturen og behovene for de tilflyttende migranter med ringe økonomiske muligheder. Med denne mere detaljerede dataindsamling ville det være muligt at samle op på denne hypotese og mere specifikt sige noget om velstanden af beboerne i de uformelle byggerier.

Litteratur

- Afghanistan Population. (2019). Retrieved 2019-05-23, from <http://worldpopulationreview.com/countries/afghanistan/>
- Andersen 2016 - Louise Riis Andersen (2016): "Afghanistan. Erfaringsopsamling 2001-2014. Del 1 internationale erfaringer med samtænkning i Afghanistan". Dansk institut for internationale studier.
- Andersen, Vistisen & Schøning 2016 - Steen Bornholdt Andersen, Niels Klingenberg Vistisen, Anna Sofie Schøning (2016): "Danske erfaringer med stabiliseringsprojekter og CIMIC". Forsvarsakademiet, København 2016.
- Ball et al 2016 - Nicole Ball, Sue Emmott, Maja Greenwood, Najib Murshed og Pablo Uribe (2016): "Udviklingssamarbejde i Afghanistan". Landell Mills, København.
- Beswick og Jackson 2015 - Danielle Jackson og Paul Jackson (2015): "Conflict, security and development. An introduction". Second edition, Routledge, Taylor and francis group. London and New York.
- Bjelica 2016 - Jelena Bjelica (2016): "Afghanistan's returning refugees: Why are so many still landless?" Afghan analyst network, 29 March 2016
- Buch-Hansen & Nielsen 2012 - Hubert Buch-Hansen & Peter Nielsen, 2012, *Kritisk Realisme* s. 277-318 i, *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori, en indføring*. S. Juul & K. B. Pedersen (RED.) 2012, Hans Reitzels Forlag.
- Dressler 2011 - Jeffrey Dressler (2011): "Afghanistan report 8. Counterinsurgency in Helmand. Progress and remaining challenges". Institute for the study of war.
- Harvey 2014 - David Harvey (2014): "Uneven geographical developments and the production of space". I bogen *Seventeen Contradictions and the End of Capitalism*. London, Profile Books, s. 146-163.
- Holmes 2019 - Esbern Holmes, 2019. "Compendium in Earth observation & Remote sensing".
- International monetary fund (2009) URL: <https://www.imf.org/en/Countries/AFG> besøgt den 08-05-2019
- ISAF 2010 - International security assistance force (2010): "Helmand annual review 2010". Set d. 22-02-2019. Url: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/28106/20110312_HelmandAnnualReview_Final.pdf
- Turkstra & Popal 2010 - Jan Turkstra & Abdul Baqi Popal (2010) "Peace Building in Afghanistan through Settlement Regularization" 46th ISOCARP Congress 2010, Nairobi.

- Jørgensen 2019 - Anna Sol Jørgensen (2019): "Tidligere dansk soldat i Afghanistan er tilbage i krigszonen: 'Jeg tænker, at det kraftedeme er løgn". Danmark Radio, Udland, Marts 2019.
- Kjær 2009 - Karsten Kjær (2009): Dokumentar: "Danskere i krig". Freeport media, Danmarks Radio.
- Mansfield 2015 - David Mansfield. "*Helmand on the Move: Migration as a Response to Crop Failure*". Afghanistan research and evaluation unit. AREU
- Martin 2014 - Mike Martin (2014): "Feuding villagers and angry poppy farmers: the truth about Helmand". The Week ; London Iss. 968, april 2014, S 56-57.
- Mitchell 2017 - D.F. Mitchell (2017): "*NGO Presence and Activity in Afghanistan, 2000–2014: A Provincial-Level Dataset*". Stability: International Journal of Security and Development, vol. 6, iss. 1.
- Pritchard and Smith 2010 - James Pritchard og M.L.R. Smith (2010): "Thompson in Helmand: Comparing Theory to Practice in British Counter-insurgency Operations in Afghanistan". Civil Wars, 12:1-2, 65-90
- Rasmussen 2014 - Sune Engel Rasmussen (2014): "Nato end combat operation in Afghanistan". The Guardian, sun, 28 december 2014.
- Saltmarshe & Medhi 2011 - Douglas Saltmarshe and Abhilash Medhi (2011): "*Local Governance in Afghanistan. A view from the Ground*". Afghanistan Research and Evaluation Unit Synthesis Paper.
- Schmidt 2009 - Søren Schmidt (2009): "Afghanistan. Organizing danish civil-military relationship". Dansk institut for internationale studier (DIIS)
- SIGAR 2017 - Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction (2017): "Afghanistan Infrastructure Fund: Agencies Have Not Assessed Whether Six Projects That Began in Fiscal Year 2011, Worth about \$400 Million, Achieved Counterinsurgency Objectives and Can Be Sustained".
- Soria 2014 - Valentina Soria (2011): "Flawed 'comprehensiveness': The joint plan for Helmand". Whitehall Papers, vol. 77, iss. 1, s. 30-48.
- The World Bank (2019) URL:
<https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.KD.ZG?end=2017&locations=AF&start=2003&view=chart> besøgt d. 24/05/2019.'
- UNDP 2009 - United nations development programme (2009): "*Assessment of development results. Evaluation of UNDP contribution: Islamic state of Afghanistan*". United Nations development programme.
- UNDP 2014 - United nations development programme (2014): "*Assessment of development results. Evaluation of UNDP contribution: Islamic state of Afghanistan*". United Nations development programme.

- UNHABITAT nd. - United nations human settlement programme (nd): "Learning for community empowerment programme (LCEP phase 2)". Set d. 20-02-2019. Url: http://www.fukuoka.unhabitat.org/projects/afghanistan/detail07_en.html
- UNHCR 2018 - United nations refugee agency (2018): "Returns to Afghanistan in 2017. Joint IOM-UNHCR summary report". Februar 2018.
- UNODC 2018 - United nations office on drugs and crime (2018): "Afghanistan opium survey 2018. Cultivation and production". November 2018.
- UNODC 2015 - United nations office on drugs and crime (2015): "Afghanistan drug report". December 2015.
- Weizman 2007 - Weizman, E. (2007). "Hollow land: Israel's Architecture of Occupation". London: Verso.

Billeder og figurere

Forsidebilledet

Billedet er taget fra <http://wikimapia.org/2061466/Lashkar-Gah#/photo/1266138>, Besøgt d. 26/05/2019.

Figurer

- 1 Lashkar Gah vækst
- 2 Lashkar Gah fordeling
- 3 Gereshk vækst
- 4 Gereshk fordeling

Billeder

- 1 Illustration af bølgelængder. (Holmes 2019, s. 7).
- 2 Formelt byggeri, Rettigheder tilhører google maps.
- 3 Spontant byggeri, Rettigheder tilhører google maps.
- 4 Uformelt byggeri, Rettigheder tilhører google maps.
- 5 Gereshk, tomme strukturer, Rettigheder tilhører google maps.

Kort

- 1 Lashkar Gah Typer
- 2 Lashkar Gah Tid
- 3 Gereshk Typer
- 4 Gereshk Tid